

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEČ

Cene inseratov:

Enostolpna petstina vrsta
malih oglaš po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglaš nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglaš v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Kajn.

Pred vojno smo Slovenci vedno na-
glašali, da smo *narod*. Dosledno tej svoji
zavezi smo tudi vedno zahtevali od du-
najske vlade svoje pravice kot *narod*. V
gotovih ozirih nam je bivša Avstrija tudi
nekaj takih pravic priznala. Na bankovcih
smo brali slovensko besedilo, čeprav skri-
to v skromen kotiček, pri sodiščih in okraj-
njih glavarstvih se je slovenski obtoženelec
lahko zagovarjal v slovenskem jeziku, v
šolah pa so naše otroke izvenredno v obme-
jnih krajih poučevali v slovenskem materin-
nem jeziku. Da bi bili slovenski duhovniki
oznanjevali slovenskemu ljudstvu božjo be-
sedu v nemškem ali v latinskem jeziku,
tega si pa ne bo upal trditi niti sam Žerjav.

V Prešernovi dobi so Slovenci izboje-
vali svoj prvi boj za svoje priznanje kot
narod. Prešernov odpor proti tedanjemu
»jugoslovenstvu« (takrat imenovanem »ili-
rizmu«) ni bil odpor ene osebe proti vta-
pljanju v tuje, čeprav sorodno nam morje,
ampak je bil to *slovenski odpor*, je bil in-
stinktiven odpor *slovenskega naroda*, kajti
ni Prešeren napravil Slovencev, ampak
slovenski narod si je rodil Prešerna.

Slovenskemu narodu kot narodu ni ta-
fil njegove eksistence v dobi bivše Avstri-
je prav nihče. Takrat so nam tudi svetov-
noznanzi učenjaki priznali pravico do na-
šega obstoja kot *naroda* in v vseh učenih
knjigah smo brali, da žive v jugovzhodni
Evropi *štirje slovanski narodi*: Bolgari,
Srbi, Hrvati in Slovenci in da vsi ti tvorijo
neko skupino, ki jo imenujemo kot *skupi-
no* »južne Slované, da jih razlikujemo od
sorodne skupine »severnih Slovanov« (Če-
hov, Poljakov, Rusov itd.). Nikdar in nik-
jer pa nismo brali in se učili, da živi na
jugovzhodu Evrope *en sam jugoslovanski
narod*, kakor tudi nikdar nismo nikjer brali
in se učili, da živi na severovzhodu Evro-
pe *en sam »severnioslovanski narod*. Če bi
se med Čehi oglašil kdo, ki bi trdil, da so
Čehi in Poljaki »eno«, bi ga Poljaki s ko-
privami s Poljske spodili in obratno.

Pri nas pa se je vendar razveljavila mi-
sel, da smo »južni Slovani« — »eno«! Čudno
je le to, da so od tega »eno« vedno iz-
vzeti Bolgari, ki so ravnotako »južni Slo-
vanje« kakor Srbi ali pa mi. To da misliti.
Tu je nekaj zraven, kar ni pošteno in
lojalno!

Misliti, mnogo misliti da tudi okolnost,
da je najbolj vnet zagovornik tega »eno«
med Slovenci baš — Žerjav! Kar zagovarja
in zastopa in brani Žerjav, diši zelo po
njegovih znanih cehin. Slovensko ljud-
stvo instinktivno čuti in sluti, da to ni in
ne more biti prav, kar uči in oznanja
Žerjav.

In to res ni prav. Omenili smo že, kak-
šnega mnenja so učenjaki. Več kakor vsi
učenjaki tega sveta pa pomeni za nas *naša
lastna zaveza*, da smo mi to, kar smo, nam-
reč *Slovenci*.

Tudi Žerjav pravi, da je Slovenec in
da je slovenskega rodu. Vse njegovo »jav-
no delovanje«, če smemo njegove politične
zgagarije sploh tako imenovati, pa jasno
dokazuje, da on *noče* biti Slovenec. On ho-
če biti s Srbi in Hrvatji — z Bolgari ne —
»eno«. Zakaj?

Žerjav se zaveda, da ga slovensko
ljudstvo odklanja. Slovenski ljudje ne ma-
rajo zanj. Mož je poskušal že vse mogoče,
da bi se v slovenski politiki uveljavil kot
»vodilni politik«. Šel je v Gorico, da bi
tam zasadil svoje kremplje v slovensko
meso — rezultat: zgaga in intrige. Prišel
je v Ljubljano — rezultat: zgaga in in-
trige. Prišel je prekrat leta 1918. — re-
sultat: zgaga, intrige in razcep nekdanj
enotne »napredne stranke«. Povsod polom
in zrguba, tako da je ranjki dr. Tavčar po-
leg znanega reka o »cekinih« v Žerjavovi
roki rekel svojim ožjim somišljenikom: Le
dajte Žerjavu odločilen vpliv v stranki, pa
vam bo naredil še političnega Agromer-
kurja.

Odkod pa to vsiljivo vtikanje v sloven-
sko politiko? To je pojav, ki mora imeti
svoj vzrok. Vzrok pa je Žerjavova brezme-
jna vladajočnost. On bi za vsako ceno rad
vladal, prav za vsako. Da doseže ta svoj
cilj, mu ni nobeno sredstvo preslabo. Tudi
ne kajnovstvo nad slovenskim narodom.

Ker se mož zaveda, da ga slovensko
ljudstvo odklanja in da ga absolutno ne

mara, si je izbral neko novo metodo, da do-
seže večno vladu v Sloveniji.

Ta metoda je metoda nekdanjih graj-
skih valptov. Fevdalni veleposestniki so
veliki prijatelji lova. Za lov pa so potrebni
dresirani psi. Ker je pa za plemenitega ve-
leposestnika presramotno in stanu nepri-
merno, da bi se sam ukvarjal z dresuro
lovskih psov, izroči veleposestnik svoje
pse svojemu gozdarju, da mu jih ta zdre-
sira. Ta seveda pse pokorno prevzame in
jih res dresira z bičem in z lakoto. Tako
dolgo, da so zdresirani. Potem jih pa pri-
pelje pred gozdarja. Če se pri skušnji
izkažejo, kot dobro dresirani, dobi gozdar
ali oskrbnik ali lovec nagrado od svojega
gozdarja.

Po taki nagradi se je zahotelo Žerjavu.
Ker ve, da ga slovensko ljudstvo ne mara,
se on ne more ogrevati niti za še tako
skromen peceljček slovenske prave samo-
vlade (brez kake centralne kontrole). Če
hoče on zadovoljiti svojo vladajočnost, mo-
ra on biti *centralist*, to je: on se mora opi-
rati na kakšno -tudo, magari sorodno po
moči, da bi s to pomočjo zavladal nad Slo-
vence, ker iz svoje moči tega ne more. Če pa
hoče biti centralist, mora to tudi opravi-
čiti in da to opraviči vsaj navidezno, mora
on zastopati misel, da smo južni Slovani
»eno«.

Ker pa on ne more biti vladar v cen-
trali, bi rad bil vladar vsaj v Sloveniji.
Zato pravi on centrali: Dajte mi moč, dajte
mi sredstva, pa vam bom ukrotil slovenske
»klerikalne cučke« (glej »Jutro«, dopis iz
Vevč pred par dnevi) tako, kakor krote
grajščinski gozdarji lovske pse za nagrado
5 goldinarjev. Ko pa jih bom ukrotil, mi
boste dali — trideset srebrnikov. To se
pravi ne trideset srebrnikov, ker to je po-
bral že ranjki Judež, ampak vlado mi bo-
ste dali v Sloveniji!

Dr. Žerjav je po sredstvih segal z za-
dovoljno roko. Z bogatim denarjem je za-
čel *zlorablječi* idealno zasnovano »Orjuno«
— kdo se ne spomni na »cekin«? Z *zlo-
rabo* je napravil iz organizacije jugoslovan-
skih nacionalistov navadno pretepaško dru-
štvo, ki naj pokolje, pomori in požge vse,
kar se noče ukloniti blesku Žerjavovega
imena. Kdor ne prizna Žerjava, mora ob
zid in kroglo v glavo! Kakor veleposestni-
ški gozdarji krote grajščinske pse s prete-
pavanjem in z lakoto, tako hoče Žerjav kot
politik »slovenske klerikalne cučke« ukro-
titi s pretepanjem, s poboji in z aretacija-
mi, da postanejo ponižni — centralisti, ki
bodo kakor dresirani psi ponižno lizali ro-
ko svojemu gospodarju, Žerjav pa bo pre-
jel svoje davno zaželeno plačilo, da bo
»vladal«.

Ni pa pomislil Žerjav, kaj začnjenja. On
je začel s svojo metodo nekaj, kar še ni-
kdar pred njim noben Slovenec ni storil.
On je začel *ščuvati Slovence na Slovence*.
Pa ne samo ščuvati, tudi ne samo politično
ščuvati, ampak ščuvati z besedo: *Ubijaj!
Ubij rodnege brata!*

S tem svojim činom pa si je vtisnil
dr. Žerjav sam na svoje čelo neizbrisni
Kajnov znak, *znak izdajstva nad svojim na-
rodom*.

Zato pravimo: Dr. Žerjav je doigral
— dr. Žerjav naj gre!

KOMUNISTI V ZAGREBU.

Zagreb, 14. julija. (Izv.) Zagrebška
policija je zapečatila prostore tajništva
»Nezavisne radničke partije« in pa »Rad-
nički dom«. Zaprl do danes še niso ni-
kogar.

ZAPRTI UREDNIKI.

Zagreb, 14. julija. (Izv.) Urednik in
tiskar lista »Graničar« sta dobila danes ob-
vestilo, da morata takoj odsedeti 14 dnev-
ni zapor. List je bil zaradi poročil o trbo-
veljskih dogodkih zaplenjen, sodišče pa
zaplombe ni potrdilo. Kljub temu morata
nastopiti kazen.

POLJSKI ČASTNIKI V ZAGREBU.

Zagreb, 14. julija. (Izv.) Danes je pri-
šlo v Zagreb iz Beograda več poljskih čast-
nikov. Na kolodvoru so jih sprejeli naši
vojaški dostojanstveniki.

Uboj sredi Ljubljane.

Spopad med člani »Orjune« in takozvanimi »udarniki«. —
Orjunaši iskali konflikta. — Prvi izzival in udaril orjunaš
Grubešić. — Dva strela. — Aretacije komunistov in enega
socialdemokrata. — Kdaj bo konec terorju?

V noči od sobote na nedeljo, okoli pol-
noči, je bila Ljubljana pozorišče krvavega
poboja med skupino Orjunašev in sicer
najbolj notoričnih nasilnežev
med njimi, proti katerim je pri poli-
ciji bilo vloženih že nešteto ovadb zaradi
činov javnega nasilstva — in skupino pri-
stašev raznih socialističnih strank. Kdo
med temi je socialdemokrat, kdo komunist,
še ni ugotovljeno. Popolnoma ugotovljeno
pa je, da so se nahajale v obeh skupinah
osebe, ki se medseboj poznajo in so med-
seboj v sovražstvu, vsled česar je med njimi
prišlo do spopada. Gre za akt ose-
nega maščevanja, pri čemer pa je
že danes brez vsakega dvoma dognano, da
je prvi začel namenoma izzivati član
Orjune, znani, radi mnogih nasilstev
ovadeni in še vedno prosti Grubešić,
ki je tudi prvi udaril nekega Šotlerja. Nato
se je začelo streljanje, pri čemer je bil ali
po nesrečnem slučaju ali namenoma — to
še ni ugotovljeno — ustreljen neki Zadravec,
mladenič temne preteklosti, ki se je
radi denarja kretal okoli vseh strank. Sre-
ča, da ni bil zadet drug nedolžen pasant,
katerih je na vogalu Šelenburgove ulice
vedno dosti tudi v poznih nočnih urah.

Poročili »Jutra« in »Naroda« sta vse-
skoz zlagani in sestavljeni po izpovedi or-
junaških udeležencev poboja. Pač pa poro-
čilo »Narodnega Dnevnika« konstatira fakt,
da je prvi izzival Grubešić in
da je tudi on prvi udaril, kar potr-
jujejo tudi vse informacije, ki smo jih mi
od zanesljive strani dobili.

Na vsak način prebivalci Ljubljane
odslej zaradi raznih temnih elementov, od
katerih eni nosijo javno kot člani »nacio-
nalne« organizacije orožje, ne bodo več
varni svojega življenja, kajti orjunaški ude-
leženci poboja, ki se je končal s smrtjo
enega, so še vedno prosti.

Kako se je prepir začel.

Ivan Šotler, mehanik in atlet iz Ši-
ške, je preteklo soboto iskal tovarišev. Šot-
ler, ki je po naših informacijah socialist,
je šel v Delavski dom na pivo in našel tam
več tovarišev, med njimi 20 letnega Za-
dravca. Kompanija je nato brez namena
hodila okrog, dokler se niso okoli polnoči
ustavili okoli pošte. Ker je Šotler hotel iti
v Šiško skozi Tivoli, ostali pa so predlagali
druga pota, so se začeli prerekati.

Orjunaši izzivajo.

Tedaj pride po Šelenburgovi ulici tro-
pa Orjunašev, znani nasilni individui, Dal-
matinci Grubešić, istotako radi enakih
dejanj znani Šantić in visokošolec Pe-
trič, ki je tudi znan član »akcijske čete«
Orjune, in še neko drugi; vsi udeleženi
pri vseh napadih in pretepih po ljubljani-
skih javnih lokalih in ulicah v zadnjem ča-
su. Orjunaši se, zagledavši gori omenjeno
skupino, nekako na vogalu Magdičeve trgo-
vine ustavijo z očitnim namenom, da izzo-
vejo spopad. »Narodni Dnevnik« poroča, da
je Grubešić potapljal tamkaj stoječega psa
in ga vprašal: »Kaj, si tudi ti komunist?«
»Jutro« pa poroča, da je Grubešić skupino
»pozorneje pogledaval«. Stvar pa je bila ta:

Grubešić je spoznal v gruči Šotlerja.
Šotlerja so pa Orjunaši vabili v svojo orga-
nizacijo, ker je močan, in mu penjali 3000
Din, če pa vstopi v »Akcione«, še več. Šot-
ler je pa to odbil, vsled česar so mu Orju-
naši zagrozili, da ga ob prvi priliki napa-
dejo in pretepejo. Šlo je torej za

obračun s Šotlerjem.

Tega je Grubešić tudi izvršil. Ko so se
namreč Orjunaši ustavili, je Grubešić pri-
stopil k Šotlerju in ga vprašal, k je je ka-
varna Emona? Šotler je vedel, da gre
za izzivanje, ker je Grubešića dobro poznal.
Kljub temu mu je odgovoril, da je kavarna
tam. Nato je Grubešić Šotlerja udaril z vso

silo po ustih s trdim predmetom, da mu je
prebil ustnice. Šotler je stekel na policijo.

Dva strela.

V tem momentu sta počila dva strela,
istočasno ali vzporedno drug za drugim, do-
čim trdi »Jutro«, da je padel en sam strel.
Toda izpričano je po vseh pričah brez iz-
jeme, da sta padla dva. Po naših informaci-
jah so se Orjunaši potem, ko so udarili Šot-
lerja, spravili na njegovega spremljevalca,
nekega Stareta, mizarskega pomočni-
ka, o katerem se še ne ve, kakšni stranki
pripada, ali komunistom ali socialistom. Po
neklih informacijah sta se tudi Stare in Gru-
bešić med seboj poznala. Začeli so se suvati
nakar sta tako Stare kakor Grubešić poteg-
nila revolver. Nato sta počila strela.

Zdravec ubit. Kako?

Smrtno zadet pade nato na tla Za-
dravec, ki je stal ob strani. Čija krogla
ga je zadela, je še neizsledeno. Orjunaški
udeleženci trdijo, da je Stare streljal v Gru-
bešića.

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

14. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bilo da-
nes vse čvrsto. Toda kupčija je bila zelo re-
zervirana, promet minimalen. — V Curihi je
padel dinar od 6.50 do 6.35. — V efektihi ni
bilo interesa.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 11. julija.)

Dunaj 0.1197—0.1217 (0.1204—0.1224), Ita-
lija 3.641—3.671 (3.635—3.665), London 371.20
do 374.20 (371.50—374.50), Newyork 84.50 do
85.50 (85.20—86.20), Pariz 4.389—4.399 (4.325
do 4.375), Praga 2.515—2.545 (2.5175—2.5475),
Curih 15.56—15.66 (15.40—15.50), efekt. do-
larji 83.75—84.75 (84.125—85.125).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 125
do 127, Jugoslavenska banka, Zagreb 117,
Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220 do
250, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915 do
917.50, Srpska banka, Zagreb 138—140, Dio-
ničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb
117.50—120, Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Za-
greb 1050—1065, Guttman 790, Slavonija 97.50,
Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana,
525, 7 odstot. inv. posojilo 65—65.50, Vojsna
odškodnina 123.

CURISKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 12. julija.)

Belgrad, 6.35 (6.50), Berlin 1.30 (1.33),
Budimpešta 0.00665, Bukarešta 2.40, Italija
23.50 (23.47), London 23.84 (23.97), Newyork
544.25 (549), Pariz 28.25 (28.20), Praga 16.20
(16.275), Dunaj 0.007725 (0.007768), Sofija 4.10.

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 14. julija. (Izv.) Efekti: Živnoster-
ska banka 820.100, Alpine 370.000, Greinitz
127.000, Kranjska industrijska družba 405.000,
Trboveljska družba 660.000, Hrvat. eskomptna
banka 145.000, Leykam 100.000, Jugoslovan-
ska banka 0, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka
53.500, Avstrijske tvornice za dušik 187.000,
Gutmann 800.000, Mundus 726.000, Slavex 0,
Slavonija 74.000. — Devize: Belgrad 888 do
842, Budimpešta 0.855—0.875, Kodanj 11.280
do 11.320, London 311.000—312.000, Milan 3054
do 3066, Newyork 70.936—71.185, Pariz 3687
3703, Varšava 13.550—13.650. Valute: dolarji
70.460—70.860, angleški funt 309.200—310.800
franc. frank 3670—3700, lira 3070—3090, dinar
837—843, češkoslovaška krona 2092—2108.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 14. julija. Devize: Lira 146.625,
Zagreb 39.875, Pariz 176.50, London 148.50,
Newyork 33.95.

Poravnajte naročnino!

bešica, da pa je krogla tega le v ovrtnik in kravato zadela, in se zapirala v glavo Zadravcu. Stvar je toliko čudna, ker je Grubešić zelo visok človek, Zadravec pa toliko nižji, da bi bila morala krogla iti nad njegovo glavo. Vrh tega obstoja nek precej močan indicij, da je tisti, kojega krogla je zadela Zadravec, streljal nanj naravnost in ne na drugega. Na vsak način se mora stvar še razjasniti.

Stare zbeži.

Ko je Zadravec obležal, se je Stare spustil v beg po Aleksandrovi cesti. Ko so se ti dogodki odigrali, ni bilo nobenega stražnika na tem mestu, daš vedno tam stoji en policist. Orjunaši trdijo, da je malo popreje nekje razgrajal proti Orjuni Franc Svetek, katerega so dali oni po stražniku, ki stoji pred pošto, aretirati, tako da v momentu spopada ni bilo nobenega stražnika. Vsekakor tudi zelo sumljivo dejstvo. Stare je torej dirjal proti Tivoliju, za njim pa se je pognal eden iz orjunaške družbe, visokošolac Petrič. »Jutro« pripoveduje, da je stala na celi Aleksandrovi cesti do Tivolija cela »veriga« zarotnikov. Kljub temu pa je Petrič nemoteno tekkel za Stareto do Trubarjevega parka, kjer bi bil Stareta kmalu vjel. Ta pa se je naglo obrnil in oddal nanj tri strele, od katerih sta dva pogodila Petriča v obe nogi v stopali. Sicer se ta Petrič jako protislovno izraža, ker se silno boji, da ne bi prišlo njegovo ime v javnost. Dočim »Narod« pravi, da je bil že iz početka v družbi z Grubešićem, pa on sam trdi, da je v »Zvezdi« dal aretirati Svetka in šel za njim na policijo, in se šele po Aleksandrovi cesti vrnil na mesto spopada, pa srečal bežečega Stareta ter se spustil za njim v beg. »Jutro« ga navaja samo z začetno črko. Zdaj se nahaja v bolnici, kjer so ga operirali.

Na policiji.

Dočim je Stare zbežal in ga zdaj še niso dobili, je Petriča vzel na svoj avtomobil restavratore Dolničar, ki se je peljal ob času nesreče ravnokar mimo, in ga odpeljal na policijo. Tam sta se bila medtem javila tudi Grubešić in Šantič, pripovedovala svoj dogodek, po svoje seveda in — mirno odšla.

Kdo je Grubešić.

»Slovenski Narod«, »Jutro« in uradni komunike policijskega ravnateljstva imenujejo Grubešića akademika. Po naših informacijah pa Grubešić na univerzi ni vpisan. Pač pa je Grubešić bil medicinar na zagrebškem vseučilišču, kar pa ni več, ker ga je zagrebška policija vsled nasilnih deliktov izgnala iz mesta. Od zagrebške policije izgnani Grubešić pa se mirno nahaja v Ljubljani in je bilo proti njemu pri ljubljanskem policijskem ravnateljstvu vloženih nešteto ovad b. Grubešić je bil udeležen pri vseh napadih Orjunašev na mirne ljudi v zadnjem času, med njimi je tudi napadel skupaj s Šantičem tajnika Jugoslovanske Stokovne Zveze, g. Žužka, kar je bilo policiji javljeno. Policija je takrat izjavila, da ji Grubešića ni mogoče slediti. Soboto ponoči, oziroma nedeljo zjutraj pa se je Grubešić policiji sam javil...

Šantič je tudi pretepel hčerko časni-karske prodajalke na kolodvoru zaradi prodajanja »Slovenca«. Tudi ta čin je bil seveda javljen policiji.

Kdo je Zadravec?

Ubiti Alojzij Zadravec ima zelo slabo preteklost. Fant je bil star komaj 20 let, zelo slabo vzgojen. Stanoval je na Dunajski cesti 29, v 3. nadstropju skupaj z materjo in njenim nelegalnim priležnikom. Učil se je pri tapingarju Severju, ni pa nikoli stalno delal, ampak samo od časa do časa. Po prepričanju ni bil nič; pri komunistih pa po naših informacijah sploh nikoli ni bil organiziran, ampak se je smukal zdaj okoli enega zdaj okoli drugega. V zadnjem času se je prištel k socialdemokratom in sicer k organizaciji takozvanih U. D. R., kar

se tolmači: Uduženje delavskih rediteljev ali udarniki. To organizacijo je ustanovil dr. Korun. Imel je tudi uniformo. Za kakšno agitacijo fant sploh sploh ni bil sposoben, ampak je bil tudi pri U. D. R. samo zaradi denarja. »Jedače« in pijače, kakor se je sam izrazil. Dve zanesljivi pričji pa sta izpovedali, ena, da ga je videla na dan razvitja prapora Orjune v Lescah na Bledu z orjunaškim znakom, kjer je namreč s priležnikom svoje matere tapaciral v neki vili — druga priča trdi, da ga je še pred par dnevi srečala z orjunaškim znakom in ga zaradi tega ozmerjala. Obstojta precej utemeljen sum, da je Zadravec bil vohun in proti-vohun, oziroma agent-provokator, v obče tip, ki ga Lahi označujejo z izrazom »mala vita«. Ob občinskih volitvah v Ljubljani je bil med gručo nasprotnikov in je kričal: »Doli klerikaleci! — »Doli komunisti!« — »Doli farje!« — kar njegovo »politično pripadnost« dovolj označuje.

Kdo je imel orožje?

Ugotovljeno je, da sta pri spopadu imela revolver Grubešić in Stare; o Šotlerju ni znano, ali je bil oborožen ali ne; Zadravec pa ni imel orožja.

Po spopadu takoj aretacije komunistov.

Takoj po spopadu je policija zapečatila Delavski dom na Turjaškem trgu, odnesla iz njega vse spise in celo pohištvo in tekem nedelje zaprla nad 20 komunističnih voditeljev, med njimi dr. Lemeža, Ojstrca, Makuca, Žorgo, Baznika, Culkerja in druge. Vršile so se tudi mnoge hišne preiskave.

Tudi Orjunaši izvršujejo aretacije.

Včeraj pa so celo 4 Orjunaši aretirali 1 komunist in ga pripeljali na policijo. Tako smo dobili novo varnostno stražo.

Ali so aretacije imenovanih komunistov v zvezi s spopadom na Aleksandrovi cesti, nam policija ne pove.

Pač pa »Slov. Narod« poroča, da je v zvezi s spopadom g. Franc Svetek, ki da je dal signal za napad na »akademike«. Baje je pol ure pred spopadom pri glavni pošti nekaj razgrajal in izzival. Značilno je, da hoče »Narod« Svetka po vsej sili napraviti za komunist. »Narod«, oziroma aranjerji najnovejšega poboja, to seveda rabi-jo. Splošno pa je znano, da Svetek ni komunist, ampak socialdemokrat, in da je nasprotno velik nasprotnik komunistov. Sve-te kse je bil s komunisti stebel v »Mestnem domu«, o čemur je »Narod« svojčas sam obširno poročal, zavzemajoč se za Svetka. Svetek ni tajnik »Stokovnih delavskih organizacij«, kakor »Narod« poroča, ampak tajnik socialdemokratske »Stokovne komisije«. O Svetku piše »Narod«, da je osnoval organizacijo UDR (udarniki), koje legitimacijo so našli pri ubitem Zadravcu.

Obdukcija Zadravevega trupla.

Dne 14. julija popoldne se je vršila sodna obdukcija trupla Zadravca. Pri obdukciji se je ugotovilo, da ga je strel zadell v levo nosnico in mu nato prodrl nosno kost in možgane ter je krogla obtičala v zadnji steni čepinje. Krogla izvira od avstrijske vojaške pištole ali pa od brovnina. Pri obdukciji so bili navzoči sodni svetnik dr. Gradnik, sodni zdravnik dr. Travnar in dr. Avramovič.

Iz vseh dosedanjih objektivnih poročil sledi:

1. Pri umoru ni bil udeležen niti en »klerikalec«. Dokazano je, da so bili udeleženi pri vsej stvari samo orjunaši in pa člani raznih socialističnih skupin, med njimi »udarniki« in nek brezbarvni nepridiprav. Kljub temu pa lažeta »Narod« in »Jutro« na vse grlo, da je uboj na Aleksandrovi cesti delo »klerikalcev«!

2. Iz našega poročila sledi, da orjunaški udeleženci spopada še niso zaprti. Tajni-

štvo organizacije jugoslovanskih »nacionalistov« ni še začateno. Voditelji Orjune, ki imajo razen tega na vesti tudi še umor delavca Fakina, požig delavskega doma v Trbovljah in podnarske zločine, so tudi še prosti. (Zagotavlja se nam pa, da se njihova aretacija še danes izvrši.)

3. Iz našega objektivnega poročila je razvidno, da so imeli Orjunaši na Šotlerja privatno jezo, ker ni hotel pristopiti k »Orjunici«. Napad na Šotlerja je torej popolnoma privatnega značaja, ker so se Orjunaši pač hoteli nad njim znositi. Demokratski tisk pa je naredil iz tega velepolitično afero.

3. V imenu pravičnosti pričakujemo od oblasti, da prime in zasleduje vse one osebe, prav vse, ki so bile udeležene pri tej aferi. Ti ljudje naj se izročijo onim, katerim daje zakon moč sodbe. Ti naj kaznujejo tiste, ki so krivi, druge pa naj izpuste.

4. Končno pa pričakuje vsa javnost, da se oborožena organizacija Orjune kakor vsaka druga ki bi si to lastila, nemudoma razpusti, ker je oborožena organizacija sama po sebi nelegalna.

Proč s terorjem! Ljudstvo zahteva zakonitega miru in reda. Samozvanci spadajo v zapor! Orožje sme nositi in rabiti samo javna oblast. Zakonu naj se vrne avtoriteta. Ali se bodo nasilja nehala ali nadaljevala?

Moralni krivci terorja pa je znan. Vsa Slovenija kaže nanj s prstom. On spada prvi v zapor in pred sodnika!

Beleške.

Odgovor inozemstva. V soboto je notiral dinar v Curihu 6.55. — V noči od sobote na nedeljo so se odigrali dogodki na Aleksandrovi cesti v Ljubljani in Žerjavovo in žerjavovsko časopisje po celi državi je zagnalo silen vik o grozotah »komunistične zarote v Jugoslaviji«. — V ponedeljek je notiral dinar v Curihu 6.35. — Še nekaj takih »zarot«, pa bo dinar kmalu enak nekdanji poljski marki. Le tako naprej.

Slaba vest. Včerajšnji »Slov. Narod«, ko poroča o uboju pred pošto, piše: »Po krvavem dogodku bodo zopet prišli klerikaleci in bodo delali krivico slovenski nacionalistični organizaciji...« Tako piše slaba vest.

Dokumenta o »zvezi med klerikaleci in komunisti« policija ni našla v arhivu Delavskega doma. »Slov. Narod« piše, da zato ne, ker so komunisti vse »ta hude spise« že prej skрили. Mi pa pravimo, da tega dokumenta policija zato ni našla, ker ga je bil že prej Žerjav odnesel v — Belgrad.

Kaj je izzivanje? O dogodkih na Aleksandrovi cesti poroča »Narodni Dnevnik«: »V soboto okoli polnoči je prišel po Šelenburgovi ulici iz »Zvezde« proti glavni pošti v družbi treh tovarišev akademik Vekoslav Grubešić. Na vogalu Magdičeve trgovine so se ustavili in Grubešić je potapljal tamkaj stoječega psa ter se šalil z njim. Vprašal ga je v šali: »Kaj si tudi ti komunist?« To pa je v bližini stoječe štiri komuniste tako razdrazilo, da so začeli izzivati. — Kaj pa, če bi bil kakšen »komunist« psa potapljal in ga vprašal: »Ali si ti tudi orjunaš?« Ali bi bila tudi v tem slučaju to le »šala«? Kdo je torej začel izzivati, ali orjunaši ali »komunisti«.

Nova žerjavščina.

Žerjav ne more živeti brez nasilij. Kakor hitro je dobil moč v Sloveniji v roke, je ugonobil avtonomno zastopstvo slovenske prestolice. Ker mu v Mariboru in po drugih avtonomnih mestih nikakor ni kazalo istega storiti, je začel misliti, nad katero podeželsko občino bi se spravil. In v soboto zvečer je prišla na Jesenice vest, da je odstavljen tamošnji gerent Černe in imenovan za gerenta znani restavratore Lovro Humer.

srbskim. Jenko se ne dotika razvoja slovenske glasbe v toliki meri kakor se dotika razvoja srbske. Srbski glasbi je Jenko pomagal postavljati temelj.

Kot komponist je Jenko ostal delaven do smrti. Zložil je kakih 260 pesmi, 5 overture, opero »Vračar«, ki se je dala v belgrajskem gledališču. Skomponiral je Slovincem in Srbom narodno himno, ne da bi mu bilo dano dočakati mlado Jugoslavijo. Njegove kompozicije so melodične, poslužuje se mnogo narodnih motivov, ponajveč srbskih.

Ko je stopil v pokoj, se je vrnil v narode Slovenije, v Ljubljano, kjer je leta 1914. izdihnil svojo za dom in rod v vednem navdušenju kipečo dušo. Kakor je posvetil marsikateri Čeh svoje moči proslavi slovenske muzike, tako jih je Davorin Jenko posvetil jugoslovanski in med temi predvsem srbski. S svojim delom spada Jenko med prve propagatorje naše države, kakor je razvidno iz njegovih overture navdušen monarhist, kateremu je morala imponirati politična zgodovina Srbov.

Marij Kogoj.

Pridobivajte novih naročnikov!

Vest je prišla baš še pravočasno, da so jeseniški Sokoli mogli novemu gerentu napraviti podoknico. Občinski urad pa o tem še ni nič vedel. Šele drugi dan je prišlo tudi uradno obvestilo in g. Humer Lovro je mogel pozdraviti sokolsko župo že kot novi gerent jeseniške občine.

Nihče na Jesenicah ne ve, zakaj se je to zgodilo. Tudi ne vemo, kakšne razloge bo navajal g. veliki župan. Vemo pa, zakaj potrebuje Žerjav na Jesenicah g. Humra. Humer in Žerjav sta si precej podobna. Dr. Žerjavove agromerkurske afere so znane in postajajo kar vedno bolj jasne. Tudi Humer Lovro ima na svojih plečih afero, ki je pred nekaj leti zanimala vso Slovenijo, ne samo Jesenice. Kakor Žerjavova agromerkurska afera, tako je tudi Humerjeva kratkomalo izginila, nihče ne ve, ne kod ne kam. Izginila pa je takrat, ko je bil Žerjav vsemo-gočni gospodar Slovenije. Kaj čuda torej, če ima gospod dr. Žerjav Humra še od tedaj pri srcu.

Pa ne le za to. Žerjav rabi na Gorenjskem svojega zaupnika, ki bo zvesto izpolnjeval njegova povelja. Občinske volitve so po drugih občinah pokazale demokratom vrata, zato si je bilo treba pomagati na ta način. Treba je močne roke Humrove za orjunaško komando nad jeseniškim delavstvom. Jeseniško delavstvo je po dr. Žerjavovem mnenju kratkomalo vse protidržavno in take elemente je treba spraviti pod orjunaško pest. Da bodo pa Orjunci mogli nemoteno gospodariti, zato mora na občinskem uradu sedeti mož, ki bo pisal taka poročila in dajal take izkaze, kakršne mu bo narekoval Žerjav. Kajti, če se bo kaj upiral, bo dr. Žerjav segel v malho in pokazal samo konec nekega čudnega akta, pa bo Humer nadvse krotak in uslužen.

Zadnje občinske volitve so pokazale, da na Jesenicah ne bo nikdar izvoljen demokrat za župana. Žerjav pa hoče to vendarle doseči. Ker ne gre po pravici, mora iti z nasiljem. Zato je bilo treba imenovati novega gerenta, ki bo vodil prihodnje občinske volitve tako kakor jih zna voditi Žerjav. In tisto delavstvo, ki se bo upalo ziniti ali celo kaj storiti proti volji Žerjava, bo čutilo orjunaško pest. Humer bo pa volitve vodil pod dr. Baltičevim varstvom in zmagal. Tak je račun Žerjava. Pravijo pa, da kar Žerjav v roko prime in sedaj je Žerjav prijel v roko jeseniško JDS in Humra...

Občinske volitve.

Sv. Križ pri Kostanjevici. SLS 185 glasov in 15 odbornikov, gospodarska lista 130 glasov in 10 odbornikov.

Šmarjeta, dosedaj popolnoma samostojna občina, v kateri je SLS imela doslej le malenkostno opozicijo v občinskem odboru, je prešla 12. t. m. v roke SLS. Občinske volitve so izpadle sledeče: Volilo je 301 mož. SKS je dobila 137 glasov 11 odbornikov, SLS pa 164 glasov in 14 odbornikov.

Kostanjevica. Kljub grdim lažem nasprotnikov smo zmagali: SLS je dobila 214 glasov 13 odbornikov, »Agrarni odbor« 110 glasov in 7 odbornikov, gospodarska stranka 75 glasov 5 odbornikov. Nasprotniki so bili zmage gotovi, pa jih je uneslo.

Cerknica. SLS je dobila 259 glasov in 11 odbornikov, demokrati 88 glasov in 4 odbornike, SKS 67 glasov in 3 odbornike, gospodarska lista 176 glasov in 7 odbornikov. Pri zadnjih volitvah je dobila SLS samo 118 glasov. Naši so torej napredovali. Pripomniti je treba, da je bila ta občina že prej v liberalnih rokah.

Čatež ob Savi: SLS 94 glasov (9 odbornikov), občinskogospodarska stranka (SKS in JDS) 60 glasov (5 odbor.), narodni socialisti 32 glasov (3 odbor.).

Županske volitve.

Kranjska gora. Dne 13. t. m. je bil za župana vnovič izvoljen Josip Lavtičar, odločen pristaš SLS.

Bohinjska Bistrica. Pri županskih volitvah je bil izvoljen za župana pristaš SLS g. Mavrič in sicer z vsemi glasovi.

Moravče. V Moravčah pri Domžalah je bil za župana izvoljen Anton Cerar, pristaš SLS.

Velika vas. V občini Velika vas, okraj Litija, je bil izvoljen za župana Jožef Robič, posestnik iz Laz, odločen pristaš SLS.

NA ŠTAJERSKEM.

Občinske volitve v okrajih Ljutomer in Gornja Radgona so se vršile včeraj dne 13. julija. Slovenska ljudska stranka je dobila v občinah teh dveh okrajev nad tričetrtinsko večino. Demokratje so se vzdržali le v trgu Ljutomer, v Križevcih in Veržetu. V Gornji Radgoni so se demokratje in samostojni morali vezati z Nemci, da so še mogli vzdržati svoje postojanke. Vse druge občine so ostale v rokah SLS.

FRANCIJA IN NEMCIJA.

Pariz, 14. julija. (Izv.) Nemški poslanik von Hösch je danes posetil ministrskega predsednika Herriota in mu v dveurni avdijenci ponovno obrazložil nemško stališče z ozirom na predstoječo londonsko konferenco.

Davorin Jenko (1835—1914).

Ob desetletnici smrti.

Davorin Jenko, doma v Dvorjah poleg Cerklijan na Gorenjskem, je imel očeta, ki je bil premožen kmet in se je bavil tudi z vinsko trgovino. Ko je oče spoznal nadarjenost svojega sina, se ga je odločil poslati v šole. Tako najdemo Jenka v Kranju, pozneje v Ljubljani in Trstu, kjer dokonča gimnazijo.

Po srednji šoli se odloči za študij prava in odide v ta namen na Dunaj. V četrtem letniku pa zaobrne od prava h glasbi, kateri ostane zvest do smrti.

Že tedaj, ko je še Davorin študiral v Ljubljani, ga je zanimala glasba in tudi je takrat že katero zložil. Tu se je učil pri Riharju in Mašku. V Trstu je imel priliko slišati kak dober koncert ali opero, pa tudi učil se je pri italijanskih glasbenikih (Sinico, Ricci). Ko je pa prišel na Dunaj, se je naravnost zakopal v glasbo in nje študij. Glasba ga je silno privlačila in ko so 1859. ustanovili »Slovensko pevsko društvo«, je bil Jenko izvoljen za pevovodjo. Peli so skladbe jugoslovanskih komponistov, pa tudi Jenkove so bile

zraven (»Pobratimija«, »Napreje.«) Brigal se je toliko za glasbeno stvar, da ga niso njegovi tovariši visoko cenili, nego je nase opozoril tudi dunajske glasbene kroge. In tako se je zgodilo, da mu je ravnatelj dunajskega konservatorija na podlagi vspeha, ki ga je Jenko imel pri nekaterih javnih prireditvah, ponudil izpraznjeno mesto pevovodje v Pančevem. Jenko ni dolgo pomišljal, ampak je to mesto sprejel. Videl je, da s pravom ne bo nikdar zadovoljen in 1863. nastopi službo v Pančevem.

Srbska prosvetna muzika je bila takrat tudi še vedno komaj v začetkih kakor slovenska. Jenko je torej začel skladati pesmi kakor so »Što čutiš, Srbine tužnik« in druge. Srbi pa so bili spričo splošnega pomanjkanja pesmi močno veseli in Jenkovo ime se je širilo med Srbi z vso naglico.

Prišlo je do tega, da mu je 1865. ponudilo »Belgrajsko pevsko društvo« mesto pevovodje, 1871. pa ga je pozvalo »Srpsko narodno pozorišče«, da prevzame mesto skladatelja in kapelnika, kjer je ostal 32 let.

Davorin Jenko je prvi nosilec ideje jugoslovanske glasbene umetnosti. V svojih skladbah združuje slovenski značaj s

ODKRITJE DRAŠKOVIČEVEGA SPO-MENIKA.

Zagreb, 14. julija. (Izv.) V Delnicah so odkrili včeraj spomenik v Delnicah umorjenemu ministru Draškoviču. V imenu vlade je govoril državni podtajnik Wilder. Govorilo je še 12 drugih govornikov. Pribeževič se slavnosti ni udeležil. (Kakor znano, je bil v to afero zapleten »komunist« Hercigonja. Stojan Protić je dolžil Pribeževiča, da je stal s Hercigonjo v zvezi).

MINISTER NINČIĆ NA DUNAJU.

Dunaj, 14. julija. (Izv.) Jugoslovanski minister dr. Ninčić je danes na povratku iz Prage došel na Dunaj. Na kolodvoru so ga sprejeli avstrijski minister vnanih zadev dr. Grünberger, predsednik narodne skupščine Miklas, poslanik kraljevine SHS in čehoslovaški poslanik. Minister Ninčić je obiskal državnega podtajnika dr. Franka. Sprejel ga je tudi predsednik avstr. republike Hainisch. Zvečer je priredil dr. Grünberger na čast jugoslovanskim gostom na gradiču »Kobenzl« intimno večerjo.

KOMISIJA ZA RAZOROŽITEV.

Zeneva, 14. julija. (Izv.) Komisija Društva narodov za razorožitev je končala svoje delo za to zasedanje. Izgotovila je načrt za kontrolo izdelovanja orožja v privatnih fabrikah.

ITALIJANSKO POSOJILLO ZA OGRSKO.

Budapest, 14. julija. (Izv.) Glede 170 milijonskega posojila, ki je bo najela Ogrska v Italiji, je prišlo do zaključka pogajanj. Izplačilo bo najbrže posređoval »Banco de Italia«.

AMERIŠKI DRŽAVNI TAJNIK V EVROPI.

Washington, 14. julija. (Izv.) Državni tajnik Hughes se je danes na parniku »Berengaria« ukrcal v Evropo. V Evropi ostane 1 mesec. Udeležil se bo kongresa odvjetnikov v Londonu, nato pa odpotuje v Pariz, kjer bo gost pariških odvjetnikov. V Berlin ne pride. Njegovo potovanje ni političnega značaja.

UPOR V BRAZILJI.

Montevideo, 14. julija. (Izv.) Braziljanske čete so upornike obkolile. Vlade čete nastopajo zelo previdno, da ne bi mesto Sao Paulo trpelo prevelike škode.

ARETACIJE V EGIPTU.

Kairo, 14. julija. (Izv.) V zvezi z atentatom na min. predsednika Zaglul-pašo javljajo, da je bilo več oseb, ki pripadajo ekstremističnim strankam, zaprtih.

Položaj v Italiji.

Rim, 14. julija. Položaj se v toliko jasni, da so se razni merodajni činitelji z velikim delom javnosti izrekli proti nagli izpremembi političnega stanja ter ostane zaenkrat sedanji režim še dalje na vladi. Opozicija od svojih zahtev ni popustila, a zaenkrat ne more misliti na kako veliko, odločilno ofenzivo proti fašizmu, ki je bolj ali manj istoveten z režimom. Le-ta ima sedaj nekaj mesecev časa, da dokaže svojo resno voljo za normalizacijo temeljem treh točk, za katere se je obvezal: 1. ohranitev parlamentarne ustanove v mejah, ki jih določa ustava; 2. konstitucionalizacija milice; 3. podreditve vseh strank potrebnim narodnim disciplini. Vse to mora biti do jeseni, ko naj se sestane parlament, vsaj v glavnih potezih izvedeno, drugače režim in fašizem ne moreta računati na nadaljno podporo važnih činiteljev in velikega dela javnega mnjenja.

Fašistovski-liberalna koalicija se krha.

Še več. Liberalci, ki so dali fašizmu v najtežjih urah na razpolago svoje moče, da prevzamejo v vladi del odgovornosti, že sedaj groze z odhodom iz koalicije s fašisti. Ne le da jih je nastop proti tisku pred lastnimi somišljeniki in vso javnostjo zelo obremenil in so se mu uklonili le z velikim samopremagovanjem, njih pisanje fašistovskega stala stalno oznevovalje. Razpoloženje v liberalnih vrstah je dobro razvidno iz članka v poluradnem liberalnem glasilu »Giornale d'Italia« dne 12. t. m. List piše: »Bojimo se, da začenja fašizem izgubljati pot in da mu je ušla iz vida glavna zahteva sedanjega trenutka, ki je »detente«. Dočim zahteva on. Farinacci za opozicijo enostavno prisilno bivališče, »Popolo d'Italia« nima druge skrbi, nego da se ohrani bojevitost črnih srajc. Če bi se že enkrat opustila ta vojna govorica, ki je sedaj premagano stališče, in bi govorili kakor so govorili politiki normalnih časov, bi bilo mnogo boljše. Toliko je gotovo, da je velika večina dežele proti nasiljem, pa naj pridejo od katerekoli strani; pač je za močno politiko, toda zakonito nasproti vsem, brez razlike članske izkaznice in srajce.« Nato se članek peča z zaničevanjem, ki ga je bil deležen liberalizem od strani fašistovskih veljakov posebno v prvi dobi, ki se ga vse doslej niso osvobodili. List piše: »Razni znaki kažejo, da nameravajo v fašistovskem taboru še dalje hoditi po liberalcih. To pa ne more biti, ker je nelogično, nenaravno, neobičajno. Z liberalci hočete ravnati kot se ravna z ne-

umnimi slugami? Od njih sprejemate, kar vam dajo, kadar vam je prav, potem pa postopate z njimi kakor se vam zljubi? To ne more trajati. Če naj bo zveza, bodi na temelju velikih skupnih načel in medsebojnega spoštovanja; ako ne, je boljše, da gremo vsak svojo pot. Ali fašizem meni, da je tako močan, kakor pravi »Popolo d'Italia«? Dobro, pa se vladaj dežela sama. Če pa misli, da je patriotično, da se ohrani koalicija med narodnimi močmi za legalizacijo, normalizacijo in pacifikacijo dežele, potem izpremeni govorico in metodo. Velike in visoke besede ne služijo.«

Poustavljanje milice.

Rim, 14. julija. Sedaj je za zaprisego milice končnoveljavno določen dan 20. t. m. V vojnem ministristvu se dan za dne vrnem vrše posvetovanja, kako izvesti prevedbo milice v redno armado. Gotovo je, da se to zgodi v glavnih in tehničnih potezih po analogiji svoječasne uvrstitve Garibaldijevih čet. Stvar je najbolj kočljiva zaradi miličnih častnikov, ki zavzemajo mnogo višje čine nego svoj čas v redni armadi. General Italo Bresciani, ki je bil v armadi samo poročnik, je zato že podal svojo ostavko. (Po drugih vesteh je bil general Bresciani prisiljen odstopiti zaradi kršitve discipline.)

Tisk.

Rim, 14. julija. Na podlagi sklepov posameznih časnikarskih združenj je glavni odbor Narodne federacije italijanskega tiska sklenil: 1. Včlanjena združenja ne imenujejo svojih zaupnikov v komisije, o katerih govori tiskovna naredba; 2. včlanjeni časnikarji zavrnejo morebitno uradno imenovanje. Razen tega bo odbor ukrenil še druge korake v varstvo tiskovne svobode.

Prve žrtve novega tiskovnega ukaza so naslednji listi: Humoristični tednik ABC v Neaplju, tednik »Re Di Denaro« v Neaplju in »Voce Popolare« v Modeni.

Napolijski fašisti niso smeli v Milan.

Rim, 14. julija. V soboto je oblast na tukajšnjem kolodvoru ustavila 250 napolijskih fašistov, ki so se peljali na fašistovski zborovanje v Milan. Policija je fašiste popolnoma razorožila in jih odpravila nazaj v Neapelj.

Razočarani D'Annunzio.

Genova, 14. julija. Mornarska zveza je te dni prejela od D'Annunzia pismo, v katerem se končnoveljavno odpoveduje vodstvu zveze. D'Annunzio pravi, da je za ves svoj trud, katerega sad je zlasti pakt z brodarji (delodajalci), žel le nehvaležnost. — Vodstvo Mornarske zveze preide po vsej priliki zopet v roke prejšnjega tajnika kapitana Giuliettija.

Politične vesti.

— SLS in komunisti. Sobotno nesrečo, ki se je dogodila na Aleksandrovi cesti, hočeta »Narode« in »Jutro« za vsako ceno napraviti Slovenski Ljudski Stranki, dasi ravno je ugotovljeno, da pri celi aferi ni bil udeležen niti en sam »klerikalec«. Zato »Jutrovi« in »Narodovi« podtikajajo ne moremo imenovati drugače kot prostiško lopovstvo. Mi smo že ob priliki trboveljskih dogodkov ponovno naglašali, da je med SLS in komunisti velikanski razloček in da mi ne bomo branimo komunistov zato, ker so komunisti, ampak da bomo branili vedno vsakega brez razlike, komur se godi in se bo godila krivica. Če bomo videli, da se godi krivica organizaciji jugoslovanskih nacionalistov, bomo branili tudi to. To je naše načelo in od tega načela ne bomo odnehali.

— UJU učiteljsko in Orjuna. »Pozivljamo naše članstvo k intenzivnemu aktivnemu sodelovanju pri naših naprednih narodnih institucijah, predvsem pri Sokolu in Orjuni.« — »Učiteljski Tovariši«, št. 28. Poročilo tajništva UJU v Krškem. — Beležimo in sporočamo javnosti!

Dopisi.

Glas iz Kranja. Komaj si je naš slavni liberalni občinski odbor v potu svojega obraza in ob navdušenem ploskanju k sebi delegiranih orjunašev zopet izvolil »najbolj zaslužnega« župana Jugoslavije, že čutimo meščani, da njegov prestolni govor niso bile samo običajne fraze. V tem govoru je novoizvoljeni župan povdaril, da bo vse svoje moči posvetil »kakor doslej« tako tudi v bodoče procvitu in »mirnemu razvoju« kranjskega mesta. — Obenem je izrazil upanje, da ga bo meščanstvo v njegovem stremljenju radevolje podpiralo. Povdaril je, kakor pripovedujejo, posebno besedi »kakor doslej« in »mirni razvoj«. Še isti večer je župan pričel izvajati svoj program. »Mirno« se je vršila 5. julija t. l. liberalna demonstracija na čast novoizvoljenemu županu, »mirno« je prihodnji večer slavila kranjska Orjuna svoje orgije, »mirno« so zadnjo nedeljo razgrajali o polnoči z Jesenic se vračajoči Sokoli. Meščani so se sicer preplašeni spogledovali, kaj naj o polnoči to večno huronsko vpitje na trgu pomeni in se spraševali, ali je oče župan iz varnostnih ozirrov odpustil vse policaje, da mora Orjuna in Sokol loviti po mestu razne Čaruge? Toda nič

takega se ni zgodilo! Le g. župan izvajajo drugi del svojega programa. Pa tudi na »kakor doslej« ni g. župan pozabil. Takoj pri prvi občinski seji je s pomočjo svojih zvestih prijateljev in sorodnikov dovolil sokolskemu »Narodnemu domu« iz občinske blagajne znesek 200.000 K, seveda vse pod firmo puškarske šole, katera stane občino že 1.500.000 K. Meščani, ki poznajo razmere, sicer pravijo, da bi občina za ta znesek lahko kupila lastno hišo, kjer bi puškarska šola imela svetle in suhe prostore; pa kaj, ko tega ni v programu g. župana. Da pa bo program g. župana še bolj popoln in lažje izvedljiv, mu kot dobri prijatelji svetujemo, da obda svojo trdnjavo s par sto metri visokim zidom, tako, da okoličani ne bodo ne slišali in ne videli, kako »mirno« se razvija Kranj. V zadnjem času smo namreč s strahom opazili, da zavedni meščani in okoličani ne ogledujejo samo izložb kranjskih trgovcev, ampak tudi napise nad izložbami in si pri tem šepetajo neslišne besede na ušesa. To ste gotovo zapazili tudi Vi g. župan? — Kar se pa tiče gospoda Gorjanca, vemo, da je g. Gorjanec zaveden in odločen naš pristaš, sicer bi ga ne bili volili na listi SLS v občinski odbor. To ugotavljamo zato, ker smo bili zadnjič glede g. Gorjanca od nekoga mystificirani in s tem nehote storjeno krivico popravljamo. (Opomba uredništva.)

Dnevne novice.

— Telefonska poročila iz Beograda so v današnji številki izostala, ker je, kakor nam je javila pošta, telefonska zveza z Beogradom pokvarjena in se še do zdaj ni popravila.

— Italijanski vojni ladji v naših donavskih pristaniščih. Zadnji čas se mude v naših donavskih pristaniščih obe italijanski vojni ladji, ki se vračata s potovanja po Donavi. Te dni sta ladji zasidrani pred Beogradom. Posadka je napravila običajne obiske in položila venec na grobe italijanskih vojakov, ki so izza svetovne vojne pokopani v Beogradu. Istotako je položila venec na grob neznanega vojaka na Avali. — Obisk angleškega brodirja v naših vodah. Koncem tekočega meseca obišče naše dalmatinske luke angleško vojno brodirje. Povsod se že vrše velike priprave za slovesen sprejem. Vlada je za prireditve dovolila kredit v znesku 6 milijonov dinarjev.

— Meštrovici Splitu. Meštrovici je silni Maruličev spomenik mestu Splitu prepustil popolnoma brezplačno. Spomenik bo zato stal z vsemi stroški samo približno 150.000 Din. K temu prispeva splitska občina 50.000 Din. Meštrovici je županu Tartagliu obljubil, da podari mestu Splitu, ako se srečno vrne iz Amerike, še drug monumentalni spomenik, in sicer spomenik Narodnega osvobođenja, ki bo 5 m visok. — Poročil se je v Novem Sadu tovarnar Aleks Podvinec, tovarnar iz Radeč z gosp. Helo Gorjanec. Obilo sreče!

— Za nove zvonove na Šmarai gori je izročila naši upravi neimenovana gospa 25 Din. Naj bi našla mnogo posnemalec!

— Samoumor na Posavju. V soboto dopoldne je 60—70 letni skladiščnik na južni železnici v Ljubljani, Ivan Bernot, izvršil v Tomačevem, kjer stanuje, samoumor. Obesil se je zunaj vasi pri Savi na drevo in sicer za pas, rožni venec si je pa preje obesil okoli vratu in v drevo napravil tri križe. Pri njem so našli 50 Din gotovine, uro in pozivnico na sodišče. V skladišču je bilo svojčas ukradeno nekaj tobaka, pa je pokojni tega po nedolžnem obtožil dve ženski, ki sta ga zdaj tožili. Bernot se je bržčas obesil vsled očitkov vesti ali pa iz strahu pred obsodbo.

— Pobegnil je neznan kam od svoje družine v Vodmatu št. 98 krojač Josip Koradin, doma iz Zdina vasi pri Novem mestu. — Zastavil je v mestni zastavljalnici v delo zapuano blago za 300 Din in izginil. — Od doma je pobegnila 16 letna hči mizarskega pomočnika Valentina Peterlina iz Kavškove ceste. Dekle je primerno razvito, nosi pristrizene lase in je čedno oblečena. — Od svoje tete v Št. Vidu na Dolenjskem je pobegnil 13 letni deček Jernej Primožič, doma iz Ljubljane. Vzel je s sabo obleko in železniško legitimacijo.

— Nevaren kaznjene. Pobegnil je iz kaznilnice v Ljubljani 36 letni kaznjeneec iz Dubrove pri Cazmu. Obsojen je bil radi več hudodelstev na 12 let težke ječe. Begunec je zelo predrzen in nevaren človek.

— Razne tatvine in vlomi. V Hrastju je bilo vlomljeno pri posestniku Francetu Stuhcu. Tat, ki je osebno znan, pa je pravčasno pobegnil, je ukradel 2000 Din gotovine. Neka Katica Batistič, precej podjetna ženska, je ukradla svojemu gospodarju Karlu Andreju v Šibeniku 3300 Din in je baje pobegnila v Slovenijo. — V Voklem pri Senčurju je bilo ukradeno Francetu Gaborej kolo znamke »Puch« vredno 1250 Din. — Na Brdu je bilo vlomljeno v domačo gostilno in ukradeno kolo znamke »Gendarm« št. 266.487, črno pleskano, vredno 2000 Din. — Na Viču je bila ukradena posestniku Matiji Pribovič kokoš, vredna 50 Din. — Iz veže Novakove gostilne na Viču je bilo ukradeno kolo znamke »Kinta«, last Antona Malovrha iz Sorice pri Dobrovi vredno 5000 kron.

— Svarilo. Tatovi so v noči od 6. na 7. julija okradli trgovino in tobakno zalogo gosp. Kreka na Bitnjah pri Bohinjski Bistrici. Pobrli so vso zalogo tobaka, mnogo špacerij-

skega blaga in večjo vsoto denarja. Med ukradenimi predmeti je tudi stroj za striženje las, srebrna ura z verižico in dve stambili s firmo T. & M. Krek, trgovina Bitnje pri Bohinjski Bistrici. Ker bodo taovi ukradene predmete gotovo hoteli prodati, štampilje pa porabljali za kake prevare in goljufije, svarimo pred nakupom ali prevzemanjem kakih obveznosti na podlagi teh štampilj. Kedor pa bi izsledil tavove, ali našel ukradene predmete, temu pa obljublja g. Krek nagrado.

— Protekcija v ječi. Kakor poročajo hrvaški listi, sega protekcija na korist znanemu dvakratnemu morilecu Paskijeviču, izkvarjenemu sinu »boljše družine«, tudi v ječo. Oproščen je znanega odvratnega posla v ječi, ki ga namesto njega opravlja neki drug mladoletni kaznjeneec. Tudi v bolnico oddajajo Paskijeviča, kadar se mu hoče priboljškov. Ta razlika v ravnanju je kakor nalašč, da dovede Paskijevičeve tovariše, katerih nobeden nima na vesti tako težkega zločina, na pravo pot.

— Zločin prizrenskega hodže. Svoj čas sta bila v Prizrenu umorjena inženjerja Markoš in Dragović. Sedaj je prišlo na dan, da je umora naročil prizrenski hodža Rustem Sporta iz verskega fanatizma, ker sta inženjerja zahtevala, da se poruši poškodovano III. nadstropje Sinan-pašine džamije v Prizrenu. Hodža je za umor najel proti plačilu 15.000 Din sina znanega bosanskega ustaša Hadži Loje, ki je s šestimi kačaki prežal na inženjerja in ju ob ugodni priliki napadel in umoril. Rustem in Hadži Loja sta že v rokah pravice in sta zločin priznala.

Štajerske novice.

SEJA OBČINSKEGA SVETA.

Maribor, 11. julija.

Tudi tokrat je župan otvoril sejo šele po enourni zamudi.

Župan poroča, da je tovarna Skoda občin ponudila zgradbo tramvaja. Vprašala pola, katero je poslala trdka mestni občini, znaša 55 vprašanj. Sklene se, odstopiti ponudbo tozadevnemu odseku v predposvetovanju.

Državnim nameščencem se v parni kopeli dovoli 50 odstotni popust.

Poročevalec Weixl (dem.) poroča, da so špeharji prosili, da bi smeli tudi v poletnih in jesenskih mesecih prodajati špeh in meso do 3. ure popoldne. Weixl predlaga, da se prošnji ne ugodí. Zebot pravi, naj se dovoli špeharjem prodajati na trgu vsaj čez eno uro, da bodo tudi delavci lahko opoldne, ko pridejo od dela domov, kupovali od špeharjev. A Weixl se temu protivi. Tudi socialisti so glasovali za demokrate. Tako morejo špeharji prodajati na trgu samo do 11. ure. Sejmarji pa smejo od sedaj naprej ob sobotah prodajati svojo robo do 3. ure popoldne.

Nato se je prešlo k razpravi o zadevi hladilnice v klavnici. Weixl poroča o tem, kako je prišla izvoznikarska trdka Predovič et Prigljivič od izključne pravice uporabe nove hladilnice. Po zaslugi socialistov Bahuna in Grčarja je dobila ta trdka hladilnico celoletno za 10.000 Din v najem. Nobena druga trdka ne sme dajati v hladilnico mesa, četudi Predovič nima kaj djeti v hladilnico. Tekom razprave se je ugotovilo, da je g. ravnatelj klavnice Rojko, ko je enkrat skozi 14 dni dal uporabo hladilnice tudi drugim, kasiral za mestno blagajno 15.000 Din. Cela pogodba s trdko Predovič in Prigljivič, ki sta jo povzročila Bahun in Grčar, je silno tajinstvena. Oba rdeča voditelja sta se vozarila v Zagreb k tem izvoznikarjem in se z njimi med štirimi očmi pogajali v imenu občine, dasiravno ju občinski svet za to ni pooblastil. Kaj je neki gnalo Bahuna, da se je toliko trudil za milijonarja? Tudi v današnji seji so se socialisti Bahun, Družič in Smasek na vse kriplje prizadevali dokazati, da je izvoznikar Predovič mestni občini s to pogodbo prinesel mnogo koristi. Dr. Leskovar je ugotovil, da znači ta pogodba Bahun in Predovič veliko škodo za mestno občino. Druge izvoznikarje se s tem odganja od mestne klavnice in hladilnice. Zategadelj koljejo le-ti v privatnih klavnicah (Welle). In če je g. ravnatelj Rojko samo v 14 dneh dobil 15.000 Din za hladilnico, je jasno, kako ogromno škodo trpi mestna občina po Bahunovi krivdi v celem letu. Ti dokazi so uplivali na tega zagovornika bogatih izvoznikarjev, kakor mrzli curki. Začel je psovati občinska svetnika Zebota in dr. Leskovarja. Bahun pa je dobil od obeh tak odgovor, da je moral obsedeti in molčati. Pri glasovanju je obveljal dr. Leskovarjev predlog, da se pogodba z Bahunovo trdko Predovič in Prigljivič s 15. novembrom 1924 odpove in hladilnica prevzame v lastno uporabo za vse trdke. O tej tajinstveni Bahunovi zadevi bomo še govorili.

Sklene se v principu tudi, da se za vsoto 5 milijonov kron zgradi nova moderna hladilnica. Predlog se odstopi odseku.

Bahun nato zahteva, naj se uvedejo za špeharje posebne tablice, na katere bodo pisali ceno. Obenem zahteva, da mora vsak špehar imeti nove moderne decimalne tehtnice. Stojnice pred magistratom (1. vrsta) se prestavijo na novi Glavni trg, da bo pred magistratom več prostora. Nato je začel Bahun strastno napadati in neutemeljeno nastavljenice tržnega nadzorstva. Očita jim, da sedijo več v gostilni nego vršijo svojo službo. Tudi za ta neopravičeni napad na nastavljenice še dobi Bahun odgovor. Predlog se je izročil odseku.

Za čuvarja na stolpu stolne cerkve se imenuje gospa Antonija Weis. Obravnavalo se je še več osebnih zadev. Penzionirala sta se šolska sluga Golob in Potočnik.

Nato se je začelo obravnavati o milostni prošnji upokojenega veterinarja Hinterlechnerja. Ker pa je bila seja okoli 12. ure ponoči ne sklepčna, jo je župan zaključil.

Š **Novi most čez Dravo nad Mariborom.** V Selnici ob Dravi se je osnoval »Pripravljalni odbor za zgradbo mostu Selnica—Rušec, ki je prevzel nalogo, da izvrši vsa potrebna predela, da se vendar enkrat postavi tako nujno potreben most čez Dravo pri Rušah. — Šest, v tem odboru zastopanih občin, se je zavzelo, da dobavijo velik del potrebnega lesa za nov leseni most in sicer tudi prevzamejo en del gradbenih stroškov. — Jugoslovansko inženirsko podjetje v Mariboru je tudi že izdelalo vse potrebne načrte. — Vendar pa te občine ne zmorejo celotnih stroškov in zato je omenjeni odbor podvzel akcijo, da izpolnjuje podporo od države. — Upati je, da ta akcija uspe, tem bolj, ko bi bila stvar države, da sama upostavi prepotrebno zvezo obeh dravskih bregov in se tako oddolži davkoplačevalcem dravske doline. — Vsaj na celi črti od Maribora do Brezna, tedaj na celih 40 km, ni čez Dravo nobenega mostu in pri veliki vodi je levi breg popolnoma odrezan od železnice. — Kaj to pomeni za kraje, v katerih bi se lahko razvila lepa industrija in ki leže razen tega eksponirano tik državne meje, ni potreba povdarjati. — Upamo, da bo zadeva našla pravo razumevanje na merodajnem mestu in hvaležna naloga za naše zastopnike v skupščini bo, da dosežejo, da se potrebna postavka postavi še v jesenski budget. — V tem smislu je bil naprošen za intervencijo tudi narodni poslanec mariborskega okraja, ki bo zadevo zastopal gotovo odločno in agilno. — Tako vendar obstaja upanje, da bo dolgotrajna borba za ta most v doglednem času rodila pozitiven uspeh.

Š **Proslava 150 letnice obstoja osnovne šole v Laškem.** Malo je osnovnih šol v Sloveniji, ki obstoje že poldrugo stoletje. Zato si je osnovna šola v Laškem, katero je baš letos dohitela ta izredna čast, stavila nalogo, da to obletnico primerno proslavi. Proslava se je vršila na Vidov dan 28. junija t. l. Na predvečer je mladinski pevski zbor zapel pod vodstvom učitelja g. J. Kislingerja podoknico kumici obnovljene šolske zastave gospe Aneti Elsbacherjevi. Podoknice se je udeležilo tudi celokupno učiteljsvo. Slavnost se je na Vidov dan otvorila z običajno službo božjo, ob koje sklepu je dekan g. dr. Krulje blagoslovil prenovljeno šolsko zastavo in končal s krasnim in gniljivim govorom šolski mladini in mnogoštevilnemu občinstvu. Po spredu, ki je spremljal zastavo v šolo, sta se po jubilejnih deklaracijah učencev poklonila in zahvalila kumici g. A. Elsbacherjevi, ki je pripela zastavi nov jubilejni trak, nadučitelj g. Ivan Četina v imenu šolske mladine, učit. zbora in številnega občinstva, g. Pleškovič pa kot načelnik v imenu krajnega šolskega sveta. V imenu občine je govoril g. Konrad Elsbacher. Nato je sledilo petje mladinskega zbora. S tem se je predpoldanski del slavnosti zaključil. Popoldne ob štirih se je v dvorani hotela Henke zbrala mnogobrojna množica občinstva ter komaj čakala pričetek predstave. Pozdravu 150 letnice šole in obnovljeni zastavi je sledil govor nadučitelja g. I. Četine, ki je podal zanimivo zgodovinsko sliko o razvoju laške osnovne šole. Govoru je sledilo živahno odobravanje. Poročilo o otvoritvi javne ljudske knjižnice, ki se je otvorila baš na dan proslave 150 letnice na šoli ter o njenem pomenu za Laško in okolico z ozirom na široko zasnovani načrt o njenem poslovanju popolne strankarske in kakršne koli društvene neodvisnosti, je podal g. Josip Kotnik. Sledilo je nato petje otroškega pevkega zbora pod že omenjenim vodstvom g. Kislingerja, ki je znal mladino tako izvežbati, da si je na mah osvojila vsa srca navzočega občinstva. Pozornost pevec in precizno izvajanje dvo-, tro- in četverglasnih pesmi je tako prijetno učinkovalo na poslušalce, da so kljub neznošni vročini skoro vsi vztrajali do konca, ki je napočil še-le okoli pol 9. zvečer. Naravnost očarujoče je vplival pevski zbor pošolskih mladenk. Pesmi »Iz stolpa semc in »Sarafan« so zapele brezhibno in tako nežno, da se je marsikomu orosilo oko. Nič manj ganljivi so bili solospjevi. »Uspavanka« je pela Glorija Šupljetoja z naravnim in mehkonežnim glasom ter s tem vzbudila izredno pozornost. Doprineso in prijetno temperamentno je kot »kavarica« nastopila solistinja gđ. Slavka Hafnerjeva. Milo in priključivo sta zapeli dvospev »Na tujih tleh« gđni Sonja Elsbacherjeva in Berta Ferčnikova. Med pevskimi točkami so se vrstili lepi prizorčki, izmed katerih je gotovo najbolj ugajal »Karikiran prizor iz šole«. Za obilico smeha ob tem prizoru gre pohvala gđ. Josipini Stegenškovi. Za zabavo med odmori je skrbel mladinski orkester, obstoječ iz mladeničev, bivših učencev laške osnovne šole, ki so z lastno marljivostjo in vztrajnostjo dosegli že lepe uspehe. Dvo in solospjeve je spretno spremljala na klavirju učiteljica gđ. Milica Maček. Kljub silni vročini in obširnemu sporedu je prireditelj napravila udeležencem prijeten utis, mladini pa ostavila neizbrisni spomin na proslavo.

Š **Negode.** V tvojici za dušik v Rušah pri Mariboru se je delavec Šander Ignac s karbidnim prahom močno opeknel po nogah; oddan je

bil v mariborsko bolnico. — Reher Ivan, 19 letni uradnik pri lesnem trgovcu Francu Oset v Sv. Petru v Sav. dol. je na cesti med Bregom in Fočico s kolesom zapeljal med železniške tračnice, ko se je hotel ogniti avtomobilu. Pri tem je padel s kolesa in si zlomil desno roko in zadobil precejšnje poškodbe po obrazu. Moral je v celjsko bolnico.

Iz Prekmurja.

Triumfalni pohod mariborskega velikega župana g. dr. Othmarja Pirkmajerja: V ponedeljek, dne 7. t. m. nas je s svojim prihodom počastil gospod veliki župan mariborske oblasti. Mislili smo, da bo imelo to potovanje uradni značaj, pa se je vse predstavljalo kot nekaj pregled »demokratske vzajemnosti« v Prekmurju. Kot višji šef si je komaj površno dal predstaviti uradništvo, glavno mu je bilo nadzorovanje prekmurskih klavnic, za katere je prevzela monopol slavna Kodrova partija in za katere je uprizarjala pred meseci s svojim shodom »vsestransko zanimanje«. Čuli smo, da se je g. notar Koder v ponedeljek napram strankam, ki so čakale na avdijenco pri g. vel. županu, izrazil, da je prišel ta v Prekmurje kot odposlanec »demokratske stranke«, torej ne kot šef politične uprave. Prvi moment smo dvomili o tem, a ko se je gospoda odpeljala na inšpekcijo po Goričkem, smo rekli, da že mora res tako biti. Imel je g. Koder zelo natančne informacije, tako n. pr., da je v Prekmurju samo ena klavnica, in še to da ima g. Benko, ki ni »demokrat«. Seveda je g. vel. župan debelo gledal, ko je videl 9 (devet) lepih izvornih klavnic. — Najimnetnejše pa je bilo, da se je vozil z uradnim avtomobilom g. vel. župana tudi g. notar Koder, ne sicer kot gost, temveč kot izvedenec za klavnice v Prekmurju! Ne vemo, kakšne občutke je imel g. srežki poglavar Lipovšek, ko je sedel med vožnjo spredaj pri šoferju, a poleg g. vel. župana notar Koder, vemo pa sigurno, da je bilo ljudstvo zelo malo navdušeno za to sliko. Izpravevalo se je in tudi g. vel. župana je hotelo vprašati, če je kar naenkrat postal okrajni glavar notar Koder in če imajo g. vel. župani svoje uradnike samo za priveske. — Bil je tudi slavnostni banket — vsaj napovedan; no, dobro razpoloženje je kvaril »dolgi nos« g. odvetnika dr. Škerlak-a, ki ni imel časti, sedeti poleg, ali pa vsaj v bližini g. vel. župana, kljub temu da je predsednik JDS v Murški Soboti in si je veliko prizadeval, da je bil g. vel. župan dr. Pirkmajer »dostojno« sprejet. Ni čudno za nas, ali g. dr. Škerlak bi tudi lahko uvidel že davno, da je gospodom pri JDS le »balast« in mu vsa njegova ljubosumnost ne bo pomagala do renomeja. In kaj bi šele g. notar Koder in njegova partija rekla, ako bi znala, da se je g. dr. Škerlak vsled tega zapostavljanja pri banketu pridružil, da bo pri prihajajočih volitvah raje volil Tončka Krautsack-a kot pa g. Kodra. — Bil je govor pri tej priliki tudi o občinskih volitvah v Prekmurju; toda g. vel. župan ni hotel o event. razpisu istih ničesar slišati: on že ve, zakaj, mi pa tudi. — Če vprašate ljudi, ki so videli inšpekcijo g. vel. župana, kako se jim je vse videlo, vam bodo odgovorili, da si ne žele kaj takega nikdar več.

Murska Soba. V torek in sredo, 8. in 9. t. m. je gostoval pri nas oddelek drž. gledališča iz Ljubljane z dramo »Tat in Vrag«. Ni nam treba poudarjati, da je bilo občinstvo navdušeno nad igrarji, kakor jih znajo prednašati samo g. Skrbinek, Drenovec, Cesar ter dame ge. Juvan-ova in Rakar-jeva. Želeli smo, da bi ostali dalje časa tukaj, a pustili jih niso nadaljni njihovi gostitelji v Dol. Lendavi. Prosimo pa jih, naj pridejo prejkomogoče zopet med nas, pa za dalj časa. Prosimo pa jih tudi, naj nam ne zamerijo, da jih nismo počastili tako, kot so to zaslužili in naj za danes sprejmemo samo našo naiskrejšo zahvalo za dva lepa večera.

Koroške novice.

K **Občni zbor Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.** Minoli mesec se je vršil v Celovcu redni občni zbor Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem. Iz odborovih poročil posnemamo: Izid zadnjih občinskih volitev je bil za Slovence časten. Dobili so 10.252 glasov. Dočim so imeli prej 7 svojih županov, jih imajo sedaj 15 in ako izpadeta še dva rekurza, ki sta v teku, ugodno, jih bodo imeli 17. Kar tiče zavednosti občin, so pokazale občine med Dravo in Vrbskim jezerom velik prirastek glasov, izkazal se je tudi St. Tomaž nad Celovcem in pa Ziljani. Nazadovani sta samo dve občini. Volitve so pokazale, da se je samostojni nastop za Slovence najboljšje izkazal. Upoštevati treba, da so šli Slovenci v volivni boj malone brez sredstev, dočim so druge stranke razpolagale z bogatimi sredstvi. — Poreče je postalo narodno vprašanje v cerkvi. Nemci delajo z vsemi silami na to, da izvedejo germanizacijo tudi na cerkvenih tleh. Heimatsdienst je po vseh slovenskih krajih pobiral podpise za nemške pridige in nihče ga ni oviral pri tem. Ko so pa Slovenci v grebinijski fari, kjer imajo zagrozenega nemškonacionalnega župnika, a kjer je 90 odstotkov prebivalstva slovenske narodnosti, začelo pobirati podpise za slovenske pridige, je vse planilo proti njim, podpise so jim zaplenili, okrajno glavarstvo v Velikovecu je grozilo in naglano nad njim orožnike. Šele na odločno posredovanje predsednika Pol. in go-

spodarskega društva so Slovenci dobili polo s podpisni nazaj. — Hud trn v peti je Nemcem Mohorjeva družba. Dasi je to cerkvena bratovščina, s katero nima politična oblast nobene opravke, vendar okrajna glavarstva stikajo za člani, jih stražijo in zahtevajo od župnikov, da jim naznanijo imena članov. — Končno sta se posvetna in cerkvena oblast lotili še druge važne slovenske posesti: slovenskih matrik. Iz njih hočejo iztrebiti slovenščino in tako vzeti Slovincem važne priče njihovega bivanja na tej zemlji. — Proti slovenski duhovščini vprizarja nemški nacionalizem najstrupenejšo gonjo; listi ji himenujejo »Bösewichten und Landesverräter« ter jim groze z železno pestjo. Proti tem napadom in očitnemu hujskanju je predsednik Političnega in gospodarskega društva na koroški deželni vladi ustmeno in pismeno protestiral.

K **Nova vrzel.** Dne 28. m. m. je v St. Petru pri Grabštajnu umrl nagle smrti tamkajšnji župnik Štefan Sakelšek v starosti 65 let. Na pogreb je došlo 25 duhovnikov, na grobu je govoril tinski prošt dr. Ehrlich. Tako je nastala v vrstah koroške slovenske duhovščine nova vrzel, a naraščaja ni.

K **Županske volitve v Svetni vasi.** V Svetni vasi je bil po paktu med Slovensko kor. stranko in socialnimi demokrati z 9 proti 7 glasovom izvoljen za župana pristaš Slov. koroške stranke Malevž Krasnik, pd. Bvatnik iz Šent Janža. Bauernbündlarji so vložili priziv tako proti izvolitvi župana kakor proti izvolitvi občinskih svetovalcev. Okrajna komisija je priziv glede župana zavrnila, ugodila pa prizivu glede obč. svetovalcev. Na seji dne 21. junija se je nato po posredovanju okrajnega glavarja Wolsegerja med vsemi strankami dosegel sporazum v tem zmislu, da je bil za prvega občinskega svetovalca izvoljen član Bauernbunda, za drugega Slovenec, za tretjega pa socialni demokrat.

K **Inkvizicija.** Po slovenskih vaseh sta zadnji čas v spremstvu orožnikov hodila dva gospoda in tšrogo izpraševala ljudi, kakšnega mišljenja so in kako so volili sami in kako sodej, ali je občinski tajnik agitiral in podobno. Tako se je godilo v bistriški občini pri Pliberku. Na županovo vprašanje, kdo sta ta dva gospoda, so orožniki izjavili, da sta od deželnega sodišča v Celovcu. Kaj ima opraviti sodišče s političnim prepričanjem svobodnih državljanov?

Ljubljanske novice.

Ij **Nočni razgovor.** Naš dober znanec in prijatelj nam poroča: V soboto zvečer sem obiskal mojega prijatelja. Sedela sva po večerji pri odprtem oknu pozno v noč. Nič se ni zganilo na cesti. Slišal se je samo pritažen šepet pred vežnimi vrati. Šepetala sta fant in dekle. Ker sva pa jaz in moj prijatelj že bolj v letih naju ta zadeva ni posebno zanimala. Okoli polnoči, ali pa je bilo že nekaj čez, pa pride neki gospod, kateremu je fant odprl vrata. Ko se je gospod zopet vrnil iz hiše, se je začel razgovor med fantom in vrtniškim se gospodom. Iz razgovora sem odločno razumel besede. »Ali boste sedaj pričali, da nisem bil zraven? Hudič, to so ga naši zopet enkrat polomili! Zmenili smo se, da bomo nekaj časa mirovali, vsaj do volitev. Ob volitvah pa bi najprej napadli »Jugoslovansko tiskarno«, potem pa uganjali nekoliko terorja, da bi se ljudje pri volitvah bali. Sedaj pa so šli ti bedaki in so ga tako polomili!« — Po razgovoru je fant odšel v hišo, kjer stanuje moj prijatelj in znanec, jaz pa domov. Po poti pa sem rekel parkrat »Živijo dr. Žerjav!«

Ij **Zgodnji obisk pri dr. Žerjavu.** V nedeljo 13. t. m. sta dva policista ob 5. zjutraj prišla v stanovanje g. dr. Žerjava. Ljudje so govorili, da je bil obisk v zvezi s ponočnimi poboji.

Ij **Zanimiva tožba.** Danes dopoldne ob 11. uri se vrši na ljubljanskem sodišču soba št. 79 razprava zaradi znane tatvine 400 dinarjev v stanovanju dr. Lemeža. Kakor znano, so takoj po trboveljskih dogodkih udrli »neznani zlikovci« v dr. Lemeževo stanovanje in pri tej priliki je gospej dr. Lmeževi zmanjkalo iz kuverte, v kateri je imela shranjeno 900 dinarjev, znesek 400 dinarjev. Upamo, da bo razprava dognala pravega krivca.

Ij **Metallce svetlobe** (»šajnerferjer« po ljubljansko) je dobila zagrebška policija za izsleditev zločincev. Pravijo, da bi jih tudi ljubljanska zelo rabila.

Ij **Velesej.** Prijavni termin za udeležbo na letošnjem ljubljanskem velesejmu se zaključuje dne 25. t. m.

Ij **Na Brezje** bo šlo po želji mnogih članov ljubljanske kat. društva rokodelskih pomočnikov v nedeljo, 20. julija. Odbor vabi k udeležbi mojstre in pomočnike, posebno še pevce. Pevska skušnja bo danes ob 8. uri v dvorani Rokodelskega doma.

Ij **Tatvina.** V noči od sobote na nedeljo mi je bila ukradena iz zaprte sobe v stanovanju v Florjanski ulici št. 22, gostilna »Amerikanec« različna obleka in perilo, usnjeni rujav potni kovček, dežnik in drugo. Pred nakupom svarim vsakogar. Hinko Dolenc, brivski mojster.

Ij **Policijske ovadbe.** V zadnjih 24 urah je bilo vloženih 16 ovadb in sicer: radi tatvine 4, radi vloma 1, goljufije 11, kaljenja nočnega mira 1, in pa ena radi prestopka cestno policijskega reda, ogrožanja osebnosti, razbitja šip na vlaku, neplačane cehe, radi hišne raziskave, izsleditev bivališča, prelepa in lahke telesne poškodbe,

Ij **Prepoden vlomilec.** V nedeljo popoldne se je splazil neki svedrovec v hišo na Vodni-kovem trgu št. 2 in je poskušal vdreti v stanovanje trgovca V. Muca. Poskušal je odpreti vrata z vitrihom. Imel pa je neznan vlomilec smolo in — srečo. V stanovanju je bil namreč zaklenjen Muc. To je bila vlomilčeva smola. Sreča njegova pa je bila, da je Muc, ko je čul praskat po vratih, zakričal, kdo je, nakar je pustil vitrih vlomilec v vratih in je srečno pobegnil.

Ij **Po krivem obdolžena.** Svojčas smo poročali, da je 40 letna Frančiška Sevnikova ukradla natakarici Anici Ribnikarjevi pri Strgulcu na Gosposvetski cesti 500 Din. Sodna preiskava je dognala, da je bila Sevnikova po krivici obdolžena tatvine ter jo je s pravomočno razsodbo dne 12. t. m. oprostil obtožbe.

Ij **Umrl** so v Ljubljani: Marija Krivic, tobačna delavka v p., 59 let. — Franc Vidmar, krojač, 63 let. — Kloti Hubad, žena nadsvetnika finančne prokuratorje, 35 let. — Alojzij Zadravec, tapetniški vajenec, 20 let. — Frančiška Polajnar, gostačeva hči, hiralka, 17 let. — Karol Giberti, bivši zasebni uradnik, 76 let. — Ivan Vončina, magistratni ravnatelj v pok., 75 let.

Kdor nima slasti do jedi, naj vzame Iron proti slabokrvnosti, ki ga proizvaja Mestna lekarna v Zagrebu in ga dobite za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Dijaški vestnik.

Katoliški akademiki! Odgovora na prošnjo za polovično vožnjo za čas zborovanja še nismo dobili. Tudi je malo upanja, da bi bila prošnja ugodno rešena. Radi tega, tovariši, ne izostanite od našega zborovanja in pokažite, da kljub oviram, ki se vam stavljaajo, živi v vas še toliko idealizma, da greste preko teh ovir zato, da povzdignete svoj dijaški katoliški pokret. Kjer pa vam je mogoče, se grupirajte in potujte s F. S. — Za pripr. odbor: Predsednik.

Turistika in sport.

Olimpijada v Parizu.

10. t. m. je postavil Pavo Nurmi (Finska) dva nova svetovna rekorda na 1500 m in na 5000 m. Amerika se v teh disciplinah ni mogla uveljaviti. Zato so popolnoma nadvladali v metu kladiva in v skoku ob palici. V izločilnih tekih na 400 m ja postavil Imbach (Švica) nov svetovni rekord, katerega so pa že naslednji dan podrli Amerikanci in Angleži. Rezultati tega dne se glasijo: 1500 m finale: 1. Nurmi, 3 min., 53.6 sek., 2. Scherer (Švica), 3. Stallard (Anglija). — 5000 m finale: 1. Nurmi 14.31.2, 2. Ritola (Finska), 3. Wide (Švedska). — 400 m predtek: 1. Imbach (Švica), 48 sek. — Skok ob palici: 1. Barnes 395 cm, 2. Graham 395 cm, 3. Brooker 360 cm (vsi trije Amerika). Svetovni rekord Hoff (Norveška), z registriranim rekordom 421 cm vsled poškodbe letos ni bil prijavljen. — Met kladiva: 1. Toodel 53 m 29.5 cm, 2. Mc. Grath (oba Amerika), 3. Nokes (Anglija). 10. t. m. je bilo stanje po točkah: Amerika 175, Finska 107, Anglija 47, Švedska 26, Francija 13.5 Švica 10, Madžarska 7.5.

11. t. m. so bili doseženi nastopni rezultati: finale na 400 m: 1. Lidell (Anglija) 47.6 sek. (svet. rekord), 2. Fitch (Amerika), 3. Butler (Anglija). — V drugi izločilni hoji na 10.000 m je bil vdrugi diskvalificiran avstrijski prvak Kühnel pri distanci 6 km ter pri distanci 4 km tudi Madžar Fekete. V finalu je zmagal Italijan Frigerio v času 49:15.6 drugo mesto zavzema Gaster (J. Afrika), tretje Schwab (Švica). — V teku moštev na 3000 m so se kvalificirali za finale Finska, Anglija, Amerika in Francija, medtem ko so Italija, Norveška, Španija in Švedska izpadle. Rimsko-grška rokoborba se razvija vsled velikega števila tekmovalcev jako počasi. Jugoslavija je dosegla tu prvi skromni uspeh z zmago Gerbiča nad Švedom Nilssonom v izločilnih borbah srednjetežke kategorije.

V streljanju na lončene golobe je dosegel prvo mesto Madžar Halaszy z 98 zadetki izmed 100; enako razmerje je dosegel na drugem mestu stoječi Amerikanec.

V mečevanju (Degen) zavzema prvo mesto Belgija, drugo Francija, finalista sta bila Belgijec Del Porte in Francoz Duprée.

V maratonski teku na distanco 42.176 m je zmagal v nedeljo Finec Sternross v času 2 uri 41 min. 2 sek. Podrobnejše poročilo o lahkoatletskih tekmah 12. in 13. t. m. sledi.

Prihodnje dni se prično plavalne tekme, h katerim je prijavljenih 25 narodov, med njimi imajo največ šanc zopet Amerikanci. Jugoslavija se udeležila plavalnih konkuren s 6 plavalci v disciplinah: 4 krat 100 m, 400 m prsno in 1500 m. Za water-polo je prijavljenih 13 narodov.

Izredna glavna skupščina ljubljanskega lahkoatletskega podsaveza je izvolila pretečno nedeljo v vodstvo sledeče osebe: upravní odbor: L. Slamič, predsednik, geom. Černe, podpredsednik, nadalje Savo Sancin, Viktor Vodišek, Iv. Baltazar, Dermalj, ga. Pajnič; eno mesto je rezervirano za SK Jadran, eno za SSK Maribor. Tehničnim referentom je bil izbran ing. St. Bloudek, referentom za hazeno Dan. Sancin. Skupščini so prisostvovali izmed včlanjenih 6 klubov delegati petih klubov.

Gospodarstvo.

Iskrenost v držav. financah.

Belgrajski tednik »Privredni pregled« pri naša pod tem naslovom zanimiv članek o izjavah našega finančnega ministra, iz katerega posnemamo važnejše.

Mi smo ob priliki padca omenili, kako je finančni minister izjavil, da politični dogodki nimajo vpliva na kurz dinarja, da ta izjava ne drži. Jasno je, da prestiž države in zaupanje, katero ima inozemstvo vanjo, vpliva tudi na kurz dinarja. Kajti finančni minister navaja, da za padec dinarja ni gospodarskih razlogov in da je padec dinarja samo prehodni. Če ni gospodarskih razlogov, kakšni so pa potem razlogi, da je dinar padel, čeprav samo prehodno? Kdor logično misli, bo vedel, samo naš finančni minister zavija dejstva.

Finančni minister dokazuje, da je naša plačilna bilanca dobra in navaja naraščajoči izvoz s statistiko, uvoz pa pravi, da je izpod teh števil. Številke za uvoz pa svedoče na poverje. Znano pa je, da še do danes ni objavljena statistika o uvozu za l. 1923. še manj pa za leto 1924. Naš finančni minister nam ni podal niti trgovinske bilance, kaj pa še plačilne, katere sicer važen del je trgovska bilanca, vendar pa se plačilna bilanca ne krije s trgovsko, ker plačilna bilanca obsega poleg trgovske še celo vrsto drugih faktorjev, kakor n. pr. dohodki iz tujkega prometa, pošiljke naših izseljencev v domovino, obresti tujega kapitala, ki je naložen pri nas.

Za državne dohodke pravi, da rastejo in navaja podatke za mesec februar, torej za 4 mesece nazaj! Ne pove pa ničesar o izdatkih. Mi smo v »Slovenec« na podlagi izkaza Narodne banke pokazali baš nasprotno, namreč, da državni dohodki padajo, kar je v času gospodarske krize razumljivo.

Naravnost legendarno pa je pojasnjevanje finančnega ministra o povečanju obkroga bankovcev v preteklem letu za 750 milijonov dinarjev. Kot razlog je navedel, da so privatniki vzeli to vsoto s svojih računov pri Narodni banki. Ali je to mogoče? Ako bi recimo privatniki vložili 100 milijard pri Narodni banki, se obrok ne bi mogel povečati, če bi oni vzeli to vsoto iz Narodne banke. Po zakonu o Narodni banki je znano, kaj pride v redni konfingent izdajanja bankovcev, kaj pa ne. Niti eno niti drugo ni brez mej, ampak strogo omejeno po zakonu o Narodni banki.

Ko finančni minister govori o obtoku bankovcev, citira njemu najbolj ugodno številko. On vedno navaja izkaz Narodne banke z dne 8. vsakega meseca, ko je vendar notorično, da se takrat obrok v primeri s prejšnjim izkazom t. j. 31. predidnega meseca, zmanjša. Kajti v izkazu zadnjega v mesecu je obrok zaradi izplačevanja plač drž. uradnikom znatno večji. Poleg tega začne pri primerjanju obkroga vedno z maksimalnim obtokom, ki je znašal dne 8. oktobra 1923. nekaj čez 6 milijard dinarjev, ne primerja pa letošnjega obkroga z obtokom v istem času lanskega leta, kar je edino pravilno! Statistika izkazuje, da je letošnji obrok večji od lanskega v istem času.

Naš finančni minister skuša dejstvovati psihološko. Izgleda, kakor da finančni minister skuša s tega demantirati.

Treba je jasnih in utemeljenih izjav, ne pa takih, ki apelirajo na nekritičnost časaopisa in bralcev. Treba je, da je naš finančni minister iskren in da pove resnico, ne pa da jo potvarja. — (Op. uredn. Mi smo že naglasili naše stališče o izjavah finančnega ministra. Misli »Privrednega pregleda« se krijejo popolnoma z našim stališčem.)

Cene železu in jeklu.

Cene železu in jeklu so se na svetovnem trgu zadnje dni le malo spremenile. Na trgu

se je opazala predvsem nemška konkurenca, ker ne more Nemčija doma placirati svojih jeklenih in železnih produktov.

Na svetovnem trgu so bile cene sledeče: železo v palicah 7.5. funtov šterlingov, fina pločevina 9.— funt. šterl., srednje vrste pločevina 7.10 funtov šterlingov, debela pločevina 7.5.

Na Angleškem se je trgovalo sledeče: No. 3 Cleveland 89 šilingov, No. 1 faundry iron 93 šilingov, No. 4 forge 84 šilingov za angleško tino.

Na francoskem trgu ni sprememba vlade nič vplivala na cene jeklu in železu. Tozadevna bojazen je bila odstranjena z izjavo vlade, da ne more biti govora o izpraznitvi Porurja, dokler ne bo nudila Nemčiji zadostnih garancij. Povpraševanje je bilo živahno po surovem železu in po hematitu za polfabrikate ni bilo velikega zanimanja. V ostalem cene nespremenjene, hematit 880—450 Fes.—

Na belgijskem trgu pojava povpraševanja. cene padajo. Kupčije so se sklepale na sledeči bazi: železo v palicah belg. fr. 600—620, tračnice belg. fr. 700, debela pločevina belg. fr. 750, srednje vrste pločevina belg. fr. 800.—

V Nemčiji kljub znižanju cen premogu cene jeklu in železu se niso izdatno spremenile. Povpraševanje ni veliko na domačem trgu. Producenti so znižali zadnje dni cene surovega in litemu železu. V splošnem so cene sledeče: valjano železo 135 zlatih mark, železo v palicah 130 zl. mk. srednja pločevina 175 zl. mark.

Poljski železni industriji dela veliko konkurenco nemška in češkoslovaška industrija. Trg je mrtev. —

Na češkoslovaškem trgu tendenca nekoliko slabšeja, v ostalem se položaj ni bistveno spremenil.

Na jugoslovanskem trgu položaj ni ugoden. Povpraševanje malo, zaloga velike. Tudi nameravano zvišanje carinske uvozne tarife ne vpliva veliko na konsum. Cene so bile sledeče: žica 600 Din, železo v palicah 400 Din, pločevina 530 Din za 100 kg. —

Svetovna petrolejska politika.

(Nadaljevanje.)

Posebno živahen je boj za petrolejske vrelce v vilajetih Mosul in Bagdadu. Anglija je mnenja, da so njena amer. in indijska proizvajalna središča preveč oddaljena, da bi jih mogla lahko braniti v slučaju konflikta, in bi rada čisto blizu Sredozemskega morja, ki se da lahko zapreti, pridobila proizvajalna središča v čim večjem številu.

Amerika pa s tem ne soglašala in predsednik Standard Oil družbe je izrazil mnenje, da naj se komaj začeto izkoriščanje mezopotamskih petrolejskih vrelcev organizira v obliki mednarodne družbe, pri kateri naj bi bili udeleženi vsi narodi, ki bi to želeli.

Vključ temu ostremu boju pa interesi teh različnih družb niso tako zelo nasprotni, da se ne bi zedinile vsaj v prodajalni ceni tega proizvoda, za katerega se bje tako ljut boj.

Tako je marca 1922 sklenila Anglo Persian Oil dogovor s Standard Oil Company glede izkoriščanja važnih koncesij, ki sta jih dobile v severni Perziji.

Royal pa menda nikakor noče sodelovati z drugimi in poročilo upravnega sveta za leto 1922. govori v prav trdih izrazih o neprilikah, ki so jih družbi delali Američani.

Jasno je, pa tudi, da se politika angleške vlade bliža družbi Standard Oil in da boče razen tega ohraniti kontrolo nad izključno britanskimi podjetji.

Kar se tiče Francije, ne igra velike vloge poleg teh velikanov. Lahko trdimo, da na

predvečer vojne l. 1914. Francija še nič ni vedela, kaj pomeni svetovna petrolejska politika.

Najprvo so tri, pozneje je deset tvrdk, ki so tesno združene v en kartel z glavnico 100 milijonov frankov, vodile petrolejski trg.

Francija ni imela nobenih petrolejskih vrelcev in samo tri male petrolejske ladje.

Za časa svetovne vojne je morala kupovati petrolej pri velikih inozemskih trustih, ki so pri tem zaslužili bajne denarne vsote.

Po končani vojni se je potrudila, da popravi, kar je zamudila in pridobila si je kontrolo nad galiskim, romunskim in poljskim petrolejem, kar ne zadostuje njeni potrebi. Ti petrolejski vrelci bi tudi bili v slučaju evropskega konflikta odrezani od Francije.

Polagoma so tudi začeli Francozi graditi večje petrolejske brodogradnje, med tem ko na drugi strani proučujejo, kako bi se dal petrolej nadomestiti s čim drugim, predvsem z alkoholom, in zato hočejo sistematično v čim večji meri saditi rastline, iz katerih se dobiva. Tudi se delajo poskusi z mešanico benecola in alkohola.

Kar se tiče Jugoslavije, dobiva ves svoj petrolej iz inozemstva in sicer večinoma iz Zedinjenih držav in Romunije.

g Trgovska pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo se pričenejo te dni na Semmeringu. Pogajanjem bo priostvoval tudi jugoslovanski trgovski minister.

g Dobava blagaj. Pošto in brzojavno ravnanje v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za dobavo 15 stoječih in 10 ročnih blagaj na dan 4. avgusta 1924. Licitacija se vrši ob 11. uri dopoldne v sobi št. 43 v I. nadstropju, Sv. Jakoba trg št. 2. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Dobava tekstilnega materiala. Pri ravnanju državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 4. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave tekstilnega materiala. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Suhe gobe. Letos smo imeli že dve rasti jurčkov. Prva je dala 5000 kg suhih gob, plačevale so se od Din 75.— do Din 80.— za kilogram. Druga rast je bila dokaj obilnejša in je dala čez 30.000 kg suhih gob. Ker je tudi po drugih državah letos dobra letina, je šla cena kaj hitro navzdol tako, da se danes plačujejo suhe gobe samo še od Din 62.— do Din 60.— Po vsem sklepati, bo letos rodovitno leto za rast gob.

g Posejana površina v Sloveniji. Letos je posejanih v Sloveniji s pšenico 54.464 ha, z ržjo 15.643 ha in z ječmenom 26.922 ha. — V celi državi je posejanih letos s pšenico 1 milijon 888.000 ha (lani 1.546.000 ha), z ržjo 223 tisoč ha (lani 217.000 ha) in z ječmenom 160 tisoč ha (lani 161.000 ha).

g Davčni dolgi Vojvodine. Uradno je dognano, da znašajo zaostanki na davkih v Vojvodini nad približno poldrugo milijardo dinarjev.

g Statistika belgrajskih denarnih zavodov. v Belgradu ima sedež 64 denarnih zavodov, katerih vplačani kapital znaša 395 milijonov dinarjev, rezerve pa 155 milijonov dinarjev. Hranilne vloge so dosegle 31. decembra lani 315 milijonov dinarjev. Čisti dobiček je za lanske leto 55 in pol milijona dinarjev. Vodilni denarni zavodi so Jadranska banka, Izvozna banka, Bosanska banka in Podunavsko trgovačko akcijsko društvo.

g Sajenje in konzum tobaka v Sloveniji. Leta 1921. se je uvedlo v Sloveniji sajenje tobaka. V tem letu je bilo s tobakom posejanih 2121 arov zemlje, produkcija pa je znašala 352 met. stotov. V letu 1922 je bila posajana površina 2100 arov, pridelek pa 350 met. stotov. Za l. 1923. še niso objavljeni uradni podatki. — Po cenitvi monopolne uprave smo pora-

bili v Sloveniji v finančnem letu 1923-24. 852 tisoč kg cigaretnega tobaka, 300.000 kg cigaret, 60.000 kg cigar, 106.800 kg tobaka za pipo in 1200 kg tobaka za njuhanje.

g Državni trošarinski dohodki. V mesecu maju so znašali državni dohodki od trošarine in vseh ostalih taks 153 milijonov dinarjev.

g Ponovna setev v poplavljenih pokrajinah. Po podatkih poljedelskega ministrstva je dosedaj od 150.000 ha poplavljenih polj na novo posejanih že 40 odst. Večinoma so posejane z raznimi krmili.

g Podonavski plovba je vsled močnega peskom zasutega kanala »Sulina« ob donavski delti resno ogrožena. Da se posvetuje o čimprejšnji odstranitvi te prometne ovire, je sklicana na 16. t. m. v Bukarešti izredna seja evropske podonavske komisije.

g Amerikanska mast. V Chicago, od koder prihaja večina masti, ki se je v Sloveniji v zadnjih letih udomačila, notira mast za julij t. l. dolarjev 11.25, za september 11.42 in za oktober 11.55. Ta cena se razume za 100 libr (1 libra je 0.4536 kg). Potem računju stane v Ameriki kg masti 0.249 dolarja ali Din 21.41 (1 dolar je Din 86.—), pri nas pa 0.318 dolarja ali Din 27.35. Te cene so tovarniške, brez kateregakoli trgovskega dobička. Razlika cene med Ameriko in Ljubljano je Din 5.94 pri kg. Cena je preračunana na podlagi najnovejših notacij (glej »Slovenec« 12. t. m.).

g Naš vojni dolg Angliji. V Anglijo bo odpotovala posebna komisija, ki ima nalogo, da uredi vprašanje srbskih vojnih dolgov Angliji. Naši pravijo, da znašajo ti dolgi samo 13 milijonov funtov šterlingov, Angličani pa da 26 milijonov funtov šterlingov. Vsekakor čudno velike difference.

g Poslovanje s tujimi devizami in valutami v češkoslovaški. Češkoslovaško finančno ministrstvo določa v soglasju z bančnim uradom tega ministrstva dodatno k naredbi z dne 28. novembra 1919, na podlagi katere so dobile banke, denarni zavodi in trdnice pravico kupčije za manjvrednimi valutami, odnosno devizami sledeče: Manjvredne valute se smatrajo je grška dragma, dinar, bolgarski lev, latviski Lat, finska marka, litavski Lit, avstrijska krona, nemška marka, poljska marka, estonska marka, ogrska krona in romunski lei. Poslovanje z drugimi valutami in devizami smejo vršiti le zavodi, ki imajo pravico kupčevanja s polnovrednimi plačilnimi sredstvi.

g Uvoz vina v Češkoslovaško. Tekom leta 1923 je uvozila Češkoslovaška za 54.114.135 češkoslovaških kron vina (t. j. Din 135.785.340). Uvozilo so: Ogrska za Kč 33.500.000, Italija Kč 8.000.000, Avstrija Kč 4.500.000, Rumunija Kč 2.000.000, Španja 1.500.000, Jugoslavija Kč 1.314.135, Grčija 1.300.000, Francija Kč 1.000.000.—, Nemčija Kč 1.000.000.—. Kot razvidno, je naša država, žal šele na šestem mestu navzile dobri kakovosti in zadostni količini naših vin. O vzrokih nezadostnega izvoza naših vin v Češkoslovaško, je svoj čas naš list že poročal.

g Čilski soliter in njegova uporaba v letu 1923-24. Statistika svetovne uporabe čilskega solitra v času od 1. 7. 1923 do 1. 7. 1924 izkazuje najvišjo, do sedaj doseženo številko, kar je popolnoma razumljivo, ker poljedelci vedno bolj spoznavajo neprecenljivo vrednost gnojenja s tem umetnim, na dušiku tako bogatim gnojilom. Porast porabe čilskega solitra naj pokažejo sledeče številke: poraba v l. 1921/22 mtc 15.500.000, poraba v l. 1922/23 mtc 21.600.000, poraba v l. 1923/24 mtc 22.000.000. Za prihodno sezono 1924-25, se računa na svetovno uporabo 23.500.000 mtc. Čilski soliter vsebuje 15 odstotkov dušika, ki tvori najvažnejšo rastlinsko, hranilno snov. Bogastvo čilskega solitra je skoraj neizčrpno. Kopati so ga začeli že pred 80. leti. Ker se čilski soliter v vodi raztopi, pride rastlinam takoj v prid. Učinek tega umetnega gnojila se lahko opazi že po par dneh, ker dobijo rastline lepo, temnozeleno barvo. Dušik čilskega solitra je solitronikisli natron, to je oblika, v kateri rastline dušik takoj lahko uživajo, dočim se mora dušik drugih dušičnatih gnojil šele izpremeniti v to obliko, da je za rastline užiten.

g Izgledi romunske žetve. Iz Bukarešte poročajo, da se pričakuje tako kvantitativno kakor kvalitativno izborna produkcija koruze. Pšenica je nekoliko slabša. Letošnja pšenična žetev bo po količini slabša od lanske.

g Avstrijska zunanja trgovina. V maju t. l. je uvozila Avstrija za 184 milijonov zlatih kron, izvozila pa za 109 milijonov zlatih kron. V prvih petih mesecih t. l. je znašal avstrijski uvoz 866 milijonov zlatih kron, izvoz pa 443 milijonov zlatih kron. Pasivnost v tem času je dosegla 423 milijonov zlatih kron.

g Cena surovega masla v Italiji. Cena je v zadnjem času precej poskočila. Plačujejo: Bergamo: I a Lit 16 do 17.—, II a 13 do 13.50, III a 7.50 do 8.—; Firenze: čajno pastizerirano maslo 18 do 18.50, naravno I a iz Lombardije 17.50 do 18.50, naravno iz Emilije 14 do 14.50, umetno 6 do 7.—; Pavia: 19 do 20.—.

g Tržaška luka. Promet v tržaški luki vedno bolj narašča. Januarja in februarja letos je bil za 174 odstotkov večji, kot v istem času lanskega leta. Češka zavezna s 163.470 tonami prvo mesto, drugo mesto s 117.220 tonami Nem. Avstrija in tretje s 115.230 tonami Italija sama. Ker je za Češkoslovaško tržaška luka najprikladnejša, je čisto umevno, da ji daje za izmenjavo svojega blaga s primorjem Orijenta prednost in ima luka v tem pogledu najlepšo bodočnost.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

8

Oblak se pretrga in mogočna, bela, žareča roka kaže proti vzhodu.

Glej, dalje gre. Potuje čez hribe in doline. Ogiblje se mirnih bivaljš. Če pride slučajno mimo temne koč, joka, če sliši, da se v koči otročiček smeji v snu.

Ni njen otrok.

Roka na nebu zgine, zopet se zasveti in kaže vedno proti vzhodu.

Sedaj ve, da gre domov.

Pogleda bese noge in sram jo je pred starši.

Toda roka kaže tja in gre. Kajti več kot starši je otrok.

Pride do poljske poti. Vihar prihruje z neba. Prah, suho listje in ovele veje pomeša z njene steze, da mehko stopa po jesenski travi. In vihar zlomi stara vrata. In zdaj je tam, kjer je postala mati.

Samotnega moža pod jesenskim drevesom prime nekdo. Črna ženska postava pred njegovimi od strahu odprtimi očmi.

Ne zavpije, komaj se malo strese. Udje so mu otrpli in jezik samo nekaj težko blebota.

»Jaz sem, oče! — Kristina!«

Ker se hoče k njemu uvesti, hoče vsta-

ti. Nato jo boječe pogleda, jo spozna in obsedi. Sram ga je in se obrne v stran.

Ona nekaj časa molči, potem mu položi lahno roko na ramo.

»Ne muči se, oče... Obdrži ga!«

Počasi se obrne in jo gleda prestrašeno in vprašujoče.

Hči mu gleda naravnost v obraz in ga prime za roko.

»Vem, da je moj brat,« pravi preprosto in mirno.

Dve zvezdi vzdeta na nebu. Kot očesi se svetita za daljnimi zavesami in gledata iz višave.

On ne najde besede. Nežno ga boža hči po roki.

»Pred menoj se ti ni treba bati. Saj smo se vedno med seboj pogovorili, če je bilo kaj.«

Tedaj vpraša s slabotnim glasom:

»Odkod veš to?«

Kratko mu pove, kar je ujela o njegovi mladosti iz izgovorjenih besed in slabih dovtipov vaščanov v vseh letih.

»In ko je rekel tujec, da se piše Hellmich, in sem videla, kako sta se ti in Gottlieb ustrašila pred njegovim imenom in obrazom, sem vedela.«

Pametejša je in boljša kot vsi, to že davno ve. Tudi zdaj ni nesrečen, da ji je vse znano. Poročito mu je celo, da se bo prav izteklo. Toda njegova boječnost ne najde v tem trenutku boljše besede kakor:

»Ti me ne boš izdala.«

»Ne!«

Nekaj časa molčita, nato pravi oče:

»Mati ne sme o tem nikdar nič slišati, nikdar!«

»Nikdar!«

Zopet tiho. Nato nadaljuje.

»Gottlieb me hoče jutri izdati, če ga ne obdržim. In zdaj ne vem, kaj mi je storiti.«

»Poslušaj men! Vse sem premislila. Nič hudega ne bo. Pojdi v sobo, tukaj je mrzlo. Notri ni več nikogar, zato bova lahko govorila.«

Vstane in oče gre za njo s težkim korakom.

Svetli zvezdi zablestita za trenutek jasno in prijazno.

Pred vrati jo prime za roko:

»Kristina, dobra si! Želi si za božič, kar hočeš, dal ti bom.«

Trudno in žalostno se mu nasmehne in mu prikim.

Preden vstopita, se zmisli nekaj bolj šega, prime hčerko za roko in jo poljubi.

Maribor. »Lepega zvona glas,

Seže v devalo vas —

Zato naročite »Zvonoglas.«

»STENICOL« najboljšo sredstvo proti stenici. Glavna zaloga: Drogerija A. KANC — LJUBLJANA, Židovska ulica št. 1.

ZNIZANE CENE! KJE?

V poslovalnicah I. delavskega konsumnega društva.

Člani kupijo najceneje v lastni zadrugi. Če rabiš oblačilno blago, obrni se na svojo zadrugo. — Enkrat na leto se lahko zastoni oblečeš, če kupuješ vse v zadrugi, ker dobiš po pravilih 3% popust. — Ljubljanski člani in zunanji člani kadar pridejo v Ljubljano, naj ne pozabijo, da dobe v zadružni gostilni Kongresni trg št. 2 ne samo hrano in pijačo ampak tudi svoje somišljenike.

Prodajalka!

Rabim za takojšen nastop zanesljivo, dobro izurjeno prodajalko specerijske stroke. Takojšnje ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Prodajalka št. 4004«.

Kot majer

bi vstopil na kako graščino ali veleposestvo. Ponudbe se prosijo pod Majar št. 3997.

Kot vajenec

se sprejme v špecer. trgovino v Ljubljani krepak deček poštenih staršev z 2 meščanskimi ali realnimi razredoma. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 4010.

Absolventinja drž. dvorazredne trg. šole, z dobrim izpričevalom, išče službe kot začetrnica. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Pridna in poštena«.

Išče se žagar

za takoj za vodno žago, ki bi bil tudi obenem nakupovalec lesa. — Ponudbe na škrob in Bartol, Miklošičeva cesta 8. I. 3982

STANOVANJE

1—3 sobe s kuhinjo, v bližini Vodmata išče mirna stranka brez otrok kot najemnik ali podnajemnik. Plača se tudi pol leta naprej. Ponudbe na upr. Slovenca pod »Novi dom«. 4013

SPREJMEM TAKOJ dva natakarka-

donašalca in dve spretni NATAKARICI-DONAŠALKI

vse proti dobri plači. Nadalje sprejem še VAJENCA za gostilničarsko obrt. Predstaviti se je osebno od 10—13 vsak dan v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 3900

UPOKOJEN ali reduciran OROŽNIK, ki bi bil sposoben nastopiti mesto oskrbnika na posestvu pri Ljubljani, se SPREJME. Pogoji: oženjen, brez otrok, a žena bi morala voditi kuhinjo za posle. Oskrba v hiši. Ponudbe z zahtevo plače na M. Dolničarja, restavrateja na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 3899

Amerikanski PISALNI STROJ

skoraj nov ceno naprodaj. Vpraša se Križevniška ul. 6, pritličje, levo.

Zlato, srebro, star denar kupi Ravnihar, urar, Sv. Petra cesta št. 44. 3955

IŠČEM za takoj ali s 1. avgustom delovno in pošteno

DEKLICO

15—17 let staro, ki zna tudi nekoliko kuhati, v popolno oskrbo (tudi obleko). — Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod naslovom: »BIRČNA VAS« št. 4000.

PRODAJALKA-

organizatorica za malo trgovino se IŠČE. Istotam se sprejme VAJENEC, močan in pošten. staršev. Vsa preskrba v hiši. Ponudbe pod »Organizatorica in učenec« na upravo »Slovenca« pod št. 4003.

Z mlajšim stroškom

Vam napram

najboljšo hrano!

POSOLILO

Din 25.000 do 100.000 za krajšo eventualno za daljšo dobo išče industrialec proti najvišjemu obrestovanju. — Cenj. ponudbe pod »Najvišje obrestie« na upravo. 4014

Priporočamo trdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisalk, kiota, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

Hrastova debela ali deske, takoj ali pozneje dobavljeno, kupim proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe pod »Hrast« na upravo.

Menjam stanovanje v Celju, obstoječe iz 3 sob, kuhinje, shrambe, kopalne sobe, balkona in pritlikline, z enakim oz. 2 sobi in kuhinjo v Ljubljani ali bližnji okolici. Naslov na upravo Slovenca pod št. 4011.

PERILO V PRANJE sprejema Lizi Mohorič, Cesta v Mestni log 21. 3996

NAJBOLJŠA NAJCENEJŠA NAJUSPEŠNEJŠA REKLAMA

so oglasi v »Slovencu«.

MEBLOVANO SOBO

z dvema posteljama, po možnosti s posebnim vhodom, v mestu, IŠČETA dve mirni gospodični, uradnici. — Ponudbe prosita pod šifro »SNAGA« na upravo lista.

VSAKA DAMA

ki hoče imeti fine in trpežne luksuzne ali promenačne CEVLJE — naj jih naroči pri JANKO KOS — čevljar, Ljubljana, Rožna dolina.

Nedvomni znaki

»Pravega« FRANKOVEGA: kavnega pridatka in sicer: ime »Frank« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zaboječke. — »Pravi« FRANK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

»RESISTA«

ognjetrda steklena posoda za kuhinjo in laboratorij. Zastopnika za Slovenijo iščemo. Ponudbe z referencami na »Magyar Hirdeto Iroda«, Budapest IV. Varoshaz utza 10 pod šifro »Resista«.

Ia TRAPISTOVSKI SIR

z DNEVNO DOBAVO nudi BOR. SEIL — Kočevje.

VSakovrstna

ročna dela

vzajem v komisijsko razprodajo v moji filijalki na Bledu. Naročila je poslati na »Atelje ročnih del« Nika ZIPSER, Kranj (telefon 31).

JERMENA za CEPE

gože, biče (gajzle), jermena za čevlje, tržanske bičevnike, motvoz (špaga), šmis, čevljarsko prejo, čopiče za beljenje in pleskanje ter razne krtače — kupite najceneje v veletrgovini Osvald Dobeč, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

ZOBOTEHNIKI!

Zobozdravnik, atelje išče v svrhu asocijacije prvovrstnega strokovnjaka, ki ima najmanj 8letno prakso v plombranju in tehniki. Atelje je dobro vpeljan v mestu s 30.000 prebivalcev. Prepise spričeval in sliko je poslati takoj na naslov: Alojzij KASTREVC, zobotehnik v NIŠU — Srbija.

ZLATA JAMA!

Dalmatinska klet

v večjem mestu Slovenije se proda radi bolezn. Zelo dobičkanosno podjetje, kajti mesečno se iztoči 120—150 hl vina! Potreben kapital okrog 250.000 Din. Pojasnila daje: Oglasni in reklamni zavod Fr. Vorsič naslednik, Maribor, Slomškova trg št. 16. 3915

Išče se DRUŽABNIK

za dvonadstropni, moderno in popolno novo urejeni AUTOMATSKI MLIN, koji se nahaja v največjem mestu Vojvodine v sredini mesta. Mlin ima kapaciteto dnevno dva vagona. Bavi se s trgovsko in plačilno mljavo. Mlin je ev. tudi NAPRODAJ. Z resnimi reflektanti se osebno dogovarjam. Naslov v administraciji pod »UMETNI MLIN« 3969.

Lep črn premog

s 4 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po 300 Din, PRODAJA Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z o. z.

v novopreurejenih prostorih V LJUBLJANI

MESTNI TRG 6 MESTNI TRG 6

obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Sprejema v INKASO FAKTURE in CESIJE TERJATEV.

Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo proti poroštvu in proti zastavitvi.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec žalostno vest, da je naš predobri soprog, oziroma oče, gospod

IVAN BABNIK

posestnik in poštni uslužbenec v pokoju

dne 13. julija ob 12. uri opoldne po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 44. letu starosti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek dne 15. julija 1924 ob pol 4. uri iz deželne bolnice k sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. julija 1924.

Marija Babnik, roj. Kunovar, soproga. — Janez Babnik, oče. Rudolf, Hinko, Silva, Janezek, otroci.

Brez posebnega obvestila.

Dr. Franjo Hubad, nadsvetnik finančne prokurature, obvešča vse prijatelje in znanca, da mu je ugrabila kruta usoda ljubljeno ženo

Kloti roj. Reichovo

po dolgi, težki in z vzorno vdanostjo prenašani bolezni. Njeni blagi oči sta ugasnili za vekomaj v nedeljo 13. t. m. ob 2 zjutraj. Vsem, ki so se s cvetjem, prijateljskimi besedami ali udeležbo pri včerajšnjem pogrebu spomnili predrage pokojnice, se iskreno zahvaljujejo

rodbine: Hubad, Adolf Reich in dr. Zarnik.

V Ljubljani, dne 15. julija 1924.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tvrška L. M. Ecker sinova javlja žalostno vest, da je njen dolgoletni zvesti delovodja, gospod

MARTIN GUČEK

dne 14. julija ob pol desetih dopoldne mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v sredo 16. julija ob treh popoldne iz javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojnika ohranimo v trajnem spominu!

Ljubljana, 14. julija 1924.

Dr. Fran Vončina, okrajni glavar v Ptuj, Josip Vončina, orož. kapetan v Gorenjem Milanovcu in Julija Bleiweis-Trsteniška, roj. Vončina, mag. nadsvet. soproga, naznajo v svojem kakor tudi v imenu vseh ostalih sorodnikov, da je njih predobri oče, oziroma stari oče, brat in stric, gospod

IVAN VONČINA

magistratni ravnatelj v pokoju

v ponedeljek dne 14. julija 1924, po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno preminul.

Pogreb blažega pokojnika bo v sredo, dne 16. t. m. ob pol šestih popoldne iz hiše žalosti Gledališka ulica 10 na pokopališče k Sv. Krištofu.

V Ljubljani, dne 14. julija 1924.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.